

Institutionen för hälsovetenskaper
Sjuksköterskeprogrammet 120 p
SJC810 Fördjupningsarbete i omvårdnad
(41-60), 10 poäng

En meningsfull tillvaro för äldre personer på särskilt boende

Datum: 07 06 12
Författare: Linda Lundgren
Anna Roos
Evelyn Silberman

Handledare: Birgitta Johansson
Examinator: Ann-Christin Janlöv

En meningsfull tillvaro för äldre personer boende på särskilt boende

Författare: Linda Lundgren, Anna Roos och Evelyn Silberman

Handledare: Birgitta Johansson

Litteraturstudie

Datum 07 06 12

Sammanfattning

Eftersom äldrevården länge varit lågt prioriterad finns det brister. En av bristerna är att äldre personer boende på särskilt boende känner att de inte har en meningsfull tillvaro. Syftet med studien var att söka kunskap om vilka faktorer som kan bidra till en meningsfull tillvaro för äldre personer boende på särskilt boende. Studien genomfördes som en allmän litteraturstudie med en systematisk sökning. Vetenskaplig litteratur inom området söktes upp, granskades, analyserades och sammanställdes. Vad som är meningsfullt för äldre personer är individuellt och kan variera från person till person. Dock har det i resultatet framkommit sex kategorier som kan bidra till en meningsfull tillvaro för äldre personer boende på särskilt boende. Dessa var: att få känna trygghet, att få behålla sin integritet, att få bibehålla sina relationer, att få känna inre harmoni, att få känna trivsel och att få vara aktiv. Utifrån resultatet har fyra viktiga aspekter lyfts fram och diskuterats ytterligare: vikten av integritet, en meningsfull aktivitet, djur i vården samt trygghet. Sammanfattningsvis har det framkommit att en meningsfull tillvaro, hur den än ser ut för den enskilda individen, är viktig för de äldre personernas livskvalitet på det särskilda boendet.

Nyckelord: äldre, meningsfull, tillvaro, särskilt boende

A meaningful existence for elderly residing in nursing homes

Author: Linda Lundgren, Anna Roos och Evelyn Silberman

Supervisor: Birgitta Johansson

Literature review

Date 07 06 12

Abstract

Since the care for the elderly is a low priority there are shortcomings. One of these shortcomings are that the elderly living in nursing homes do not feel that they have a meaningful existence. The aim of this study was to identify which factors could give the elderly residing in nursing homes a meaningful existence. The study was conducted through a review of existing literature with a systematic literature study. Scientific articles were found, read, analyzed and condensed. The connotation of the term "meaningful existence" is individual and differs from person to person. This study has identified six categories that could lead to a meaningful existence for the elderly living in nursing homes. These were: to feel secure, maintaining integrity, maintaining relations, to feel inner harmony, to feel comfort and to be active. Four important findings derived from the categories and were discussed further. These were integrity, a meaningful activity, animals in the health facility environment and security. In conclusion it was found that a meaningful existence, what ever it may be to the single individual, is important to the quality of life for the elderly persons residing in nursing homes.

Keywords: elderly, meaningful, existence, nursing home

Innehållsförteckning

BAKGRUND	5
SYFTE	9
Definition	9
METOD	9
RESULTAT	12
Figur: 1. Faktorer som kan bidra till en meningsfull tillvaro för äldre personer.	12
Att få känna sig trygg.....	12
Att få behålla sin integritet	15
Att få bibehålla sina relationer.....	16
Att få känna inre harmoni	19
Att få känna trivsel.....	21
Att få vara aktiv.....	22
DISKUSSION	24
Metoddiskussion	24
Resultatdiskussion	25
Integritet	25
Aktivitet.....	27
Djur i vården.....	29
Trygghet	29

REFERENSER

Bilaga 1 Sökschema för datorbaserad litteratursökning

Bilaga 2 Artikelöversikt

BAKGRUND

Vad en meningsfull tillvaro innebär för äldre personer boende på ett särskilt boende och hur detta kan påverka deras liv, är en fråga som är lågt prioriterad. Äldre personer är även en grupp som lätt blir förbisedda och bortglömda i vården. Detta trots att de flesta av oss en dag kommer att bli gamla och kanske vårdas på särskilt boende. I en studie från USA där syftet var att ta reda på hur äldre spenderade sin tid på ett särskilt boende, observerades 27 äldre personer. Bland annat framkom det att vården i avseende på en meningsfull tillvaro inte blivit nämnvärt bättre sedan 70-talet och brister på en meningsfull sysselsättning lever kvar än idag (Harper Ice, 2002). Frågan ställdes om det ser likadant ut i Sverige. En av anledningarna till att äldrevården brister är att de äldre inte känner sin tillvaro som meningsfull (Tornstam, 2005).

Innan kommunerna i samband med ädelreformen på 90-talet tog över äldrevården var det landstinget som ansvarade för vården av äldre personer. På 60-talet vårdades de äldre personer som inte längre klarade sig själv i hemmet antingen på ålderdomshem eller inom långtidssjukvård, den så kallade, "långvården". Tack vare en statlig investering till äldre personer ett årtionde senare byggdes ett stort antal ålderdomshem om och samtidigt tillkom servicelägenheterna. På 80-talet kom även gruppboenden för äldre dementa personer. Idag är det kommunerna som ansvarar för äldrevården och ålderdomshemmen har bytt namn till särskilda boende (Melin, 2004). Dagens äldre personer som inte längre klarar av att bo hemma ska ha möjlighet att flytta in på ett av dessa särskilda boende. Ett särskilt boende är ett eget boende där möjlighet till hjälp ska finnas dygnet runt. Denna hjälp består av tillgång till sjuksköterska, sjukgymnast, arbetsterapeut, dagcentral och vårdpersonal dygnet runt (Social Handbok, 2006; Melin, 2004). I dag är det även allt fler äldre som bor kvar i det egna hemmet och vårdas där både av närstående och av vårdpersonal (Socialstyrelsen, 2006).

Enligt Antonovsky är det betydelsefullt att ha inflytande och möjlighet att påverka sin situation (Antonovsky, 2005). När äldre personer inte längre klarar av att bo hemma blir de ofta tvingade att välja ett annat boende. I en studie gjord av

Hammer (1999) där tio äldre personer som flyttat till tre olika särskilda boenden har intervjuats, framkom det att många äldre personer kände att de förlorade sitt hem när de flyttade till ett särskilt boende och att de aldrig kände sig hemma där. Att inte känna sig hemma bidrog till en negativ syn på sin livssituation. En del äldre personer kände ett utanförskap på det särskilda boendet dels för att de inte hade någon att prata med (Andersson, Edberg & Hallberg, 2007).

Äldre personer kan känna det som att de bor på det särskilda boendet på nåder och att de borde vara tacksamma över att de får hjälp (Hammer, 1999). De kan även känna att vården som ges där utförs efter löpande band principen och de känner sig som ett offer fast i vården på grund av brist på resurser och personal (Andersson, Edberg & Hallberg, 2007). Människor som accepterar sin nya situation har lättare att anpassa sig och finna mening med varför förändringen sker. Dessa människor känner större trygghet och kontroll över sin tillvaro. Boende som godtagit att de behöver hjälp har även lättare att ta emot den med allt vad det innebär exempelvis att vara beroende av en annan människa (Antonovsky, 2005; Hammer, 1999). Att bli beroende av någon annan innebär för somliga att bli berövad sin frihet och en del känner sig kränkta. För människan kan detta innebära en påfrestning och upplevs av en del som en stressituation. När de äldre inte heller känner någon samhörighet med personalen som kommer in i ens privata sfär kan detta leda till psykiskt obehag, depression och ilska. En psykiskt påfrestande situation som detta kan i sin tur leda till kraftlöshet och en känsla av att bara finnas till utan mening (Hammer, 1999).

Enligt Antonovskys modell, som går ut på att finna en känsla av sammanhang (KASAM) i tillvaron ingår det tre komponenter. Dessa tre komponenter är: begriplighet, meningsfullhet och hanterbarhet. Med begriplighet menar Antonovsky en kognitiv förståelse för det som sker i ens liv. Då man förstår vad som händer och varför, är det lättare att förutse vad som också kommer att hända och detta bidrar till trygghet i tillvaron. Att känna meningsfullhet även då livet är svårt bidrar enligt Antonovsky till att människor orkar kämpa, hålla ut eller göra en insats. Vad som är meningsfullt är individuellt och huvudsaken är att individer finner något som gör livet värt att leva. Den sista komponenten i Antonovskys

modell är hanterbarhet. För att en person ska känna att en situation är hanterbar måste denna ha möjlighet att styra över sin situation och möjlighet att påverka den. Då en människa ställs inför en svår situation måste denna känna att det finns möjlighet att klara av situationen och att hjälp finns att nå då detta behövs, hanterbarhet kan då upplevas. Antonovskys modell KASAM bygger således på dessa tre komponenter. Då känslan av KASAM infinner sig har man ett verktyg att klara av svåra situationer på ett så bra sätt som möjligt. En känsla av KASAM leder även till att man kan se en svår situation som en utmaning istället för en katastrof (Antonovsky, 2005).

I en studie där 1374 äldre personer boende på särskilt boende blev intervjuade var syftet att bestämma hur stor inverkan personalen hade på de äldre boendes livskvalitet och vård. Det framkom att 27 procent av de äldre personerna upplevde sin situation på boendet som enformig. Av de äldre upplevde 30 procent boendet tråkigt och lika många tyckte inte det fanns någon intressant person att prata med. Cirka 26 procent tyckte att måltiderna var enformiga. (Hocking et al. 1993). De flesta äldre personer tyckte inte om att vara ensamma utan ville gärna träffa andra (Fricke & Unsworth, 2001). En litteratursammanställning som gjorts av Bauer och Nay (2003) över de senaste 20 årens litteratur som handlade om centrala problem angående vård av äldre boende på särskilt boende från närstående, de boendes och personalens olika perspektiv. Sammanställningen visade att känslomässigt stöd och hjälp utöver det som erbjöds på boendet ofta kom från närstående till de äldre. En studie visade att närmare 97 procent av de äldre personerna på ett boende uppskattade när anhöriga hälsade på (Hocking et al. 1993). För de äldre personerna blev oftast besöket av närstående en flykt från tristessen på det särskilda boendet. Ett stort antal närstående lade fram att de kände frustration över bristen på sysselsättning till sina äldre anhöriga vid besöken (Bauer & Nay, 2003).

Suzie Kim, (2000) presenterar fyra olika domäner inom omvårdnaden. Den första är patientdomänen som handlar om hur patienten uppfattar sin situation. Nästa är patient- sjuksköterskedomänen som inkluderar samspelet mellan dessa två parter. Den tredje domänen innehåller de rent praktiska momenten som omvårdnadsdokumentation, vårdplanering och beslutstagande. Den sista domänen

som Kim definierar är miljön. Kim skildrar miljön som någonting som existerar runt omkring en människa eller mänskligheten innehållande en fullständighet av olika kategorier bestående av olika delar. Vidare delas begreppet miljö in i tre undergrupper som alla förankras i miljön. Saker och föremål som omger människan beskrivs som den fysiska miljön. Den sociala miljön består av det sociala nätverket som vänner och familj. Den sista undergruppen är den symboliska miljön som innefattar produkten av vårt liv som tro, historia, kunskap och kultur (a. a). Andra viktiga aspekter för miljön kan vara ljus, dofter, färger och inredning. En harmonisk miljö kunde dessutom leda till att de äldre kände en meningsfull tillvaro samt främjade deras hälsa (Wijk, 2004).

I sjuksköterskans kompetensbeskrivning innefattas bland annat att det är sjuksköterskans uppgift att medverka till att utveckla en god vårdmiljö, att sprida sin kunskap vidare till övrig personal samt att ansvara för att föra talan för dem som inte kan förmedla sig. Att visa omsorg och respekt till patientens autonomi och integritet är andra ansvarsområden. Sjuksköterskan ska även bidra till att reflektera över och medverka till att förbättra utvecklingen till en god omvårdnad (Socialstyrelsen, 2005). Bland personal som idag arbetar med äldre personer är det vanligt att utbildning saknas. I en studie gjord i Skottland som genomförts på sju olika privata boenden och 15 vårdenheter visades det att en femtedel av 160 anställda saknar vårdutbildning (Arndt et al. 2003). Även i Sverige är det brist på utbildad personal på de särskilda boendena och detta leder till sämre kvalitet på vården (Socialstyrelsen, 2006).

Tanken bakom denna studie var att ge ökad kunskap om faktorer som kan bidra till att äldre får en mer meningsfull tillvaro på det särskilda boendet. Denna kunskap kan leda till en bättre vård för de äldre i vårt samhälle. Detta är en viktig kunskap för sjuksköterskor så att de i sin tur kan förmedla denna kunskap till övrig personal som arbetar närmast de äldre personerna. Då denna kunskap sprids på de särskilda boendena kan detta leda till att de äldre i vårt samhälle får en meningsfull sista tid i livet.

SYFTE

Syftet var att beskriva faktorer som kan bidra till att ge äldre personer en meningsfull tillvaro på ett särskilt boende.

Definition

Äldre personer betraktas idag som de individer som är över pensionsåldern 65 år. Det är dock stor variation på livssituationen hos dem som är i 65-årsåldern och de som är närmare 100 år. Därför delas ålderspanoramats in i tre kategorier. Äldre personer som är 65 till 85 år betraktas som yngre äldre, medan personer mellan 85 och 90 år kallas äldre äldre. De allra äldsta personerna är de över 90 år (Blomqvist & Edberg, 2004).

METOD

Litteraturstudien genomfördes som en allmän litteraturstudie med systematisk sökning för att med hjälp av den forskning som finns idag besvara studiens syfte. Vetenskapliga publicerade artiklar som fanns inom detta ämnesområde söktes systematiskt upp, granskades kritiskt och sammanställdes. Detta utfördes för att lägga grund till en större studie om kunskapen som finns i dagläget inte räcker till. Detta rekommenderas av Forsberg och Wengström (2003).

För att publiceringsbias skulle undvikas söktes artiklar från flera olika databaser enligt Bahtsevani, Stoltz och Willman (2006). Databaser som användes var Blackwell Synergy, Cinahl, PubMed och PsykINFO. Just dessa databaser valdes eftersom de inte enbart innehöll fulltexter utan även andra artiklar som kunde finnas inom området. Detta utfördes för att inte begränsa urvalet (Forsberg & Wengström, 2003). De artiklar som inte påträffades i fulltext söktes upp i Samsök samt Libris och beställdes.

Sökord som användes var nursing (omvårdnad), aged (äldre), experience (upplevelse), meaningful (meningsfull), meaningfulness (meningsfullhet), existence (tillvaro), housing for the elderly (äldreboende/ålderdomshem), quality of life (livskvalitet), rewarding (givande), homes for the aged (äldreboende), health facility environment (vårdmiljö), environment (miljö/omgivning), music (musik), coloring agents (färg), color (färg), animals (djur), light (ljus), music

therapy (musik terapi), esthetics (estetik), economy (ekonomi) samt nursing home (vårdhem). Vid översättning av sökordet ”särskilt boende” användes ordet ”äldreboende/ålderdomshem” för att få ett engelskt sökord som matchade syftet. Som rekommenderats av Bahtsevani, Stoltz och Willman (2006) användes samtliga sökord i alla databaserna och kombinerades med varandra för att täcka in så mycket som möjligt inom området. Vidare valdes sökord ut från syftet och genom MeSh och tesaurus erhöles synonymer som matchade de olika databaserna för att inga artiklar skulle förbises (bilaga 1).

Artiklar som inkluderades var de som handlade om personer över 65 år, oberoende av sjukdom, boende på särskilt boende. Artiklar som beskrev faktorer som gav äldre en meningsfull tillvaro inkluderades även. Exklusionskriterier var artiklar som handlade om äldre som bodde kvar i det egna hemmet samt de som inte gick att beställa inom Norden eller ansågs ha för låg kvalitet. Likaså artiklar som skrivits på andra språk än svenska och engelska har exkluderats. Eftersom syftet i litteraturstudien var att beskriva faktorer som bidrog till en meningsfull tillvaro exkluderades även artiklar som beskrev negativa aspekter som ledde till en mindre meningsfull tillvaro.

Sammanlagt resulterade sökningarna i 1812 träffar, av dessa var ett antal böcker, dubletter eller saknade abstrakt. De som hade abstrakt genomlästes och värderades utifrån inklusions- och exklusionskriterierna. Detta i sig resulterade i att 86 artiklar framkom. Dessa 86 artiklar redovisas inom parentes i sökschemat. Av dessa artiklar beställdes 17 och resterande fanns publicerade i fulltext och skrevs ut. En ytterligare gallring skedde då artiklarna genomlästes första gången. Manuell sökning utfördes även i artiklar, avhandlingar och i böcker. En manuell sökning genomfördes även i PubMed där relaterade länkar användes. När de 86 funna artiklarna lästes igenom exkluderades ytterligare artiklar då de visade sig vara litteratursammanfattningar, inte vetenskapliga eller svarade inte mot syftet. I resultatet användes slutligen 19 artiklar, av dessa var 16 kvalitativa och tre kvantitativa. Artiklarna genomlästes noggrant av författarna. Senare analyserades innehållet och meningsbärande enheter identifierades. De meningsbärande enheterna som svarade mot syftet lyftes ut ur texten och antecknades på små

lappar. Utefter kategorierna har olika subkategorier framtagits och sedan delats in i nya kategorier. De meningsbärande enheterna i de olika kategorierna sorterades efter hur författarna skulle skriva resultatet och detta för att få en röd tråd igenom arbetet. De meningsbärande enheterna sorterades och omsorterades tills sex kategorier framkom. Dessa kategorier var: att få känna sig trygg, att få behålla sin integritet, att få bibehålla sina relationer, att få känna inre harmoni, att få känna trivsel samt att få vara aktiv.

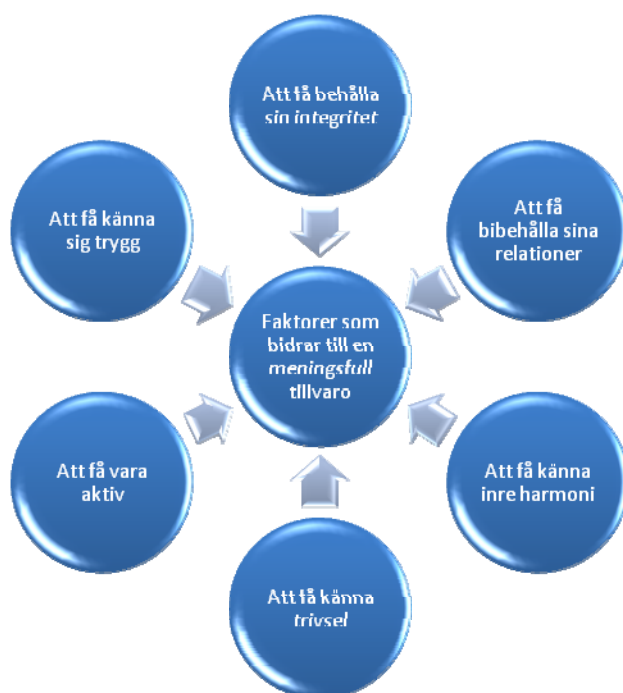
Artiklarna som har inkluderats har kvalitetsvärderats utifrån en checklista (Forsberg & Wengström, 2003). I bokens checklista fanns 29 frågor som skulle kunna besvaras med hjälp av en kvalitativ vetenskaplig artikel. Dessa frågor handlade bland annat om hur utförligt studien genomförts, vilket syftet var och hur forskarna ställde sig kritiskt till sitt eget resultat. Poäng gavs utifrån hur många av dessa frågor som kunde besvaras med hjälp av artikeln. Maxpoäng var således 29. De artiklar som hade under 20 ansågs ha låg kvalitet och exkluderades. Av de artiklar som användes i resultatet var tre kvantitativa. Dessa kvalitetsgranskades på samma sätt som de kvalitativa artiklarna men utifrån en annan checklista för kvantitativa artiklar. I denna checklista var det 23 frågor som kunde besvaras med hjälp av artikeln. Även här användes endast artiklar med över 20 poäng. Då kvalitetsgranskningen genomfördes ansåg författarna att de kvantitativa artiklarna skulle ha högre poäng i kvalitetsgranskningen än de kvalitativa eftersom studien bygger på en kvalitativ ansats. Artiklarna som användes i resultatet redovisas i korthet i en artikelöversikt (bilaga 2).

Alla författarna har arbetet inom äldreården under en längre tid och alla tre hade en del negativa erfarenheter. Författarna hade även en förförståelse att vårdmiljön kunde vara en viktig faktor till en meningsfull tillvaro. Denna förförståelse grundades i tidigare kurser i sjuksköterskeutbildningen.

Vid referering använde författarna sig av Harvardsystemet och utgått från Högskolan Kristianstad biblioteks elektroniska hemsida. Länk till Borås Högskolas elektroniska bibliotek har använts där Harvardsystemet finns beskrivet.

RESULTAT

I studien framkom att det fanns sex olika kategorier som bidrar till en meningsfull tillvaro för äldre personer boende på särskilt boende. Dessa kategorier var: att få känna sig trygg, att få behålla sin integritet, att få bibehålla sina relationer, att få känna inre harmoni, att få känna trivsel samt att få vara aktiv (figur 1). Det är sjuksköterskans ansvar på det särskilda boendet att alla dessa kategorier tillgodoses och skapar en meningsfull tillvaro för de äldre.

Figur: 1. Faktorer som kan bidra till en meningsfull tillvaro för äldre personer.

Att få känna sig trygg

För flertalet äldre personer innebar en meningsfull tillvaro att uppleva trygghet (Edvardsson, Rasmussen & Sandman, 2005; Gústafsdóttir & Hjaltadóttir, 2007) och fasta rutiner var en del i att känna trygghet (Andersson, Edberg & Hallberg, 2007; Gústafsdóttir & Hjaltadóttir, 2007; Voelkl, 2003). Dessa behov kunde tillgodoses på ett särskilt boende och därför kände en del äldre stor lättnad över att få flytta in där (Andersson, Edberg & Hallberg, 2007; Nyström, & Segesten, 1994) och känna trygghet i att inte behöva flytta där ifrån (Andersson, Edberg &

Hallberg, 2007). Dock tyckte vissa att rutinerna skapade ett monotont dagligt liv (Gústafsdóttir & Hjaltadóttir, 2007).

I am very happy and very much at home here. I realize that it is the best place for me to be. I am sensible enough to realize that there are some things that I am no longer capable of doing and that's that. I am no longer able to maintain a home by myself and so I am grateful to have a place such as this
(Hammer, 1999 p. 15).

Sängen ansågs av en del äldre vara en trygg plats där de kunde slappna och koppla av i (Andersson, Edberg & Hallberg, 2007). De flesta äldre hade arbetat hela livet och haft ansvar för sina barn och en del tyckte nu att det var skönt att möjligheten fanns att få hjälp av någon annan och bli väl omhändertagen. Det var inte själva beroendet i sig som betraktades som skönt utan tillåtelse till att få vara det. Att det fanns personal att tillgå dygnet runt var en trygghet för ett stort antal äldre (Andersson, Edberg & Hallberg, 2007; Gústafsdóttir & Hjaltadóttir, 2007; Nyström, & Segesten, 1994).

Personalens kroppsspråk spelade stor roll för de äldres välbefinnande på det särskilda boendet. En lugn och harmonisk personal kunde leda till att de boende vågade fråga om hjälp eller uppta personalens tid (Edvardsson, Rasmussen & Sandman, 2005). En glad och trevlig sjuksköterska visade att det fanns plats för humor och glädje i det vardagliga livet (Isola, & Åstedt- Kurki, 1997). För att de boende skulle må bra krävdes det att personalen visade respekt och hänsyn till den enskilda individen. Ett sätt att göra detta på var att visa intresse för personen som vårdades (Edvardsson, Rasmussen & Sandman, 2005; Gústafsdóttir & Hjaltadóttir, 2007). Personalen kunde även skänka trygghet till de äldre genom att fungera som ett emotionellt stöd (Herzberg, 1997). Respekt och hänsyn för andra kulturer och religioner skapade ett utrymme för de boende i att få vara sig själv (Annasamy et al. 2004). När personalen såg den enskilda individen fick de större insikt i vad denna person behövde och kunde då lägga ner sitt hjärta i vården. Många äldre uppskattade det lilla extra som gjordes just för dem (Edvardsson, Rasmussen & Sandman, 2005). Genom att vården anpassades efter individen och inte utfördes likadant för alla, blev vården mer givande för den enskilda individen

(Annasamy et al. 2004; Gústafsdóttir & Hjaltadóttir, 2007). Ett sätt att göra detta på var att låta de äldre utöva sin religion på boendet om de till exempel inte hade möjlighet att ta sig till kyrkan. Detta gjordes enkelt genom att till exempel kontakta en andlig ledare (Annasamy et al. 2004).

Det var även betydelsefullt att personalen kunde stötta de äldre i deras dagliga liv (Annasamy et al. 2004; Gústafsdóttir & Hjaltadóttir, 2007). En förstående personal som inte dömde den boende i generande situationer gav en stor trygghet till de äldre (Herzberg, 1997). Det fanns en hel del sätt för personalen att stötta och uppmuntra de äldre exempelvis genom samtal men det krävdes mer personal för att detta praktiskt skulle kunna förekomma. Åtskilliga äldre fann det meningsfullt att prata om det som varit. Samtal med personal skänkte tröst och lugn. Ett sätt att göra detta på var att bara finnas till och lyssna på de äldres berättelser samt att känna deras behov av stöd (Annasamy et al. 2004). För flera äldre blev det naturligt att öppna sig för personalen då de fick beröringsmassage. Beröringsmassagen bidrog även till att lindra lidande, lugna personen och motverka ångest. Beröringsmassage skapade även speciella band mellan personal och boende samt en meningsfull stund tillsammans (Edvardsson, Rasmussen & Sandman, 2003). Då de äldre kände att de kunde lita på vårdpersonalen kände de att de fick en högre livskvalitet (Gústafsdóttir & Hjaltadóttir, 2007). Ofta fann de äldre en speciell person i personalen som betydde extra mycket. Förtroendet som fanns dem emellan gjorde att den äldre medverkade i fler aktiviteter och kände större meningsfullhet och livskvalitet (Downs et al. 2004; Voelkl, 2003). Då de äldre inte visade intresse för någon aktivitet var det viktigt att personalen gick in och uppmuntrade till en meningsfull aktivitet för den enskilda individen (Downs et al. 2004).

Då de äldre skulle dö var det en trygghet för dem att veta att deras barns framtid var säkrad även i fortsättningen. Det framkom även att det var av värde att de äldre kände en ekonomisk trygghet för att ha en god livskvalitet vilket ledde till mening i tillvaron (Andersson, Edberg & Hallberg, 2007).

Att få behålla sin integritet

För de äldre var det även av värde att få behålla sin integritet för att känna att de hade en meningsfull tillvaro. För att ha en meningsfull tillvaro krävdes det att de äldre hade en bra självkänsla (Downs et al. 2004; Gústafsdóttir & Hjaltadóttir, 2007). Detta kunde personalen hjälpa till med genom att ge de boende personligt utrymme och möjlighet till att få vara för sig själva (Downs et al. 2004; Gústafsdóttir & Hjaltadóttir, 2007; Voelkl, 2003). Det var även angeläget för de äldre att personalen respekterade de äldres eget utrymme genom att de till exempel knackade innan de gick in på rummen (Herzberg, 1997). En av anledningarna till att de äldre behövde ett eget utrymme var att slippa bli störda av andra boende till exempel utåtagerande dementa (Gústafsdóttir & Hjaltadóttir, 2007). Ett annat sätt att undvika denna situation var att dela upp avdelningarna efter omvårdnadsbehov (Gústafsdóttir & Hjaltadóttir, 2007; Herzberg, 1997)

They made so much noise that I was forced to get up and leave. That's the kind of people that live here, so that was the first and last time that I have anything to do with them

(Hammer, 1999 p. 15).

I can't eat in the dining room. In the first place it's extremely noisy. And they slobber-I don't need that

(Herzberg, 1997 p. 74).

En del i att bibehålla sin integritet vid flytt till ett särskilt boende var att få lov att vara sig själv och kunna uttrycka sig med sitt yttre (Downs et al. 2004). Detta kunde innebära att få hjälp med att klä sig på ett sätt som passade den äldre och inte som behagade personalen (Voelkl, 2003). Det var även betydelsefullt för de äldre att trots flytten till det särskilda boendet kunna bibehålla sin identitet och att ha möjlighet att fortsätta med tidigare intressen (Downs et al. 2004). Detta bidrog till att de äldre personerna kunde bibehålla sin värdighet vilket var värdefullt för att ha en bra livskvalitet. Många äldre uttryckte detta genom att låtsas vara friskare än vad de egentligen var (Andersson, Edberg & Hallberg, 2007).

I am so tired, tired and feeble, but I am not down in the dumps and I don't cry or anything...I've never done that... and I don't complain to my sons telling them that I'm in pain, no, that doesn't help anyone... but I am in pain...
(Andersson, Hallberg & Hellström, 2007 p. 7).

För äldre personer på särskilt boende var det viktigt att känna kontroll över tillvaron för att ha en meningsfull tillvaro (Downs et al. 2004). För att uppleva kontroll över sitt liv krävdes det att valmöjligheter fanns över vad som skulle göras och möjlighet att säga ifrån (Andersson, Edberg & Hallberg, 2007; Voelkl, 2003) samt fortfarande ha inflytande över sin situation (Andersson, Edberg & Hallberg, 2007; Nyström & Segesten, 1994). En annan viktig del för de äldre var att få känna självständighet och med detta själv kunna avgöra hur privat ens liv skulle vara (Downs et al. 2004). Ett flertal av de äldre uppskattade även att kunna följa sin egen rytm vilket innebar att de hade möjlighet att lägga upp dagen som de ville och inte följa samma mönster som alla andra på boendet (Edvardsson, Rasmussen & Sandman, 2005; Gústafsdóttir & Hjaltadóttir, 2007). En viktig aspekt för att känna självbestämmande var att kunna ta hand om sig själv. Fanns inte möjlighet att helt ta hand om sig själv var det viktigt att de äldre fick utnyttja de förmågor de fortfarande hade kvar och inte bli behandlade som småbarn (Avlund, Johannesen & Petersen, 2004).

Att få bibehålla sina relationer

En stor del i de äldres tillvaro på ett särskilt boende förgylldes när närstående kom på besök (Downs et al. 2004; Edvardsson, Rasmussen & Sandman, 2005). Som personal var det av värde att uppmuntra vänner och familj till de äldre att komma till boendet om så önskades av de äldre (Annasamy et al. 2004). Det har framkommit att familjerelationer var betydelsefulla för de äldre och att de saknade dessa på sitt boende (Downs et al. 2004; Gústafsdóttir & Hjaltadóttir, 2007). För en del äldre kunde vännerna betyda mer än vad familjen gjorde. Det har även visats att äldre som inte förlorat betydande personer i sin omkrets kunde se ljusare på sin omgivning (Avlund, Johannesen & Petersen, 2004). Då de äldre blev allt mer beroende av hjälp kunde de uppleva att de blev en börda för sina närstående.

...I don't want to live long, but I hope I won't be a burden to my children while I am living
(Kyung, Mi & Young, 2003 p. 248).

Här var det angeläget som personal att lägga fram till besökaren att det var personalens uppgift att bistå med den hjälp som behövdes så att de närstående kunde känna att de inte behövde bli vårdare (Kyung, Mi & Young, 2003). Om de närstående slapp ansvaret för vården av sina anhöriga kunde tiden vid besöken utnyttjas till samtal och umgänge. Dessa besök skänkte glädje och närhet istället för tvång och ansvar (Kaiser et al. 2002). Det framkom att en av de viktigaste aspekterna i familjereationer mellan de äldre boende på särskilt boende och deras närstående var att de fick följa med ut på utflykter med närstående. På detta vis kom de äldre ifrån hemmet en stund och kände att de fortfarande var en del av familjen (Gústafsdóttir & Hjaltadóttir, 2007).

För de äldre personerna var det betydelsefullt att känna att de inte var ensamma och detta tillgodosågs på det särskilda boendet i form av andra boende (Andersson, Edberg & Hallberg, 2007). Flertalet äldre upplevde att de behövde en speciell vän att dela sina tankar med (Avlund et al. 2004; Downs et al. 2004; Edvardsson, Rasmussen & Sandman, 2005). Med en sådan vän kunde de prata om saker som intresserade dem och inte bara relaterade till omvårdnad och sjukdom och detta skänkte glädje i livet. En del kände också glädje i att andra lade märke till dem och att de blev sedda. Att bli sedd kunde till exempel vara att någon gjorde något extra vilket gav en gnista i tillvaron (Edvardsson, Rasmussen & Sandman, 2005). Majoriteten av de äldre beskrev att det fortfarande var betydelsefullt att kunna känna sig viktig för andra i sin omgivning och de ville ge närstående något av sig själva att föra vidare i familjen (Andersson, Edberg & Hallberg, 2007). En del kände även att tillvaron blev mer meningsfull då de hade möjlighet att göra något speciellt för någon annan (Edvardsson, Rasmussen & Sandman, 2005).

För en del äldre personer fick livet en ny mening på det särskilda boendet då de skapade nya relationer vilket bidrog till ökad livskvalitet (Downs et al. 2004; Edvardsson, Rasmussen & Sandman, 2005). Det var även av värde att de äldre

kunde bibehålla sina tidigare sociala kontakter då de flyttat in på ett särskilt boende (Andersson, Edberg & Hallberg, 2007; Edvardsson, Rasmussen & Sandman, 2005). Därför ansåg de att telefonen var deras livlina (Andersson, Edberg & Hallberg, 2007; Edvardsson, Rasmussen & Sandman, 2005; Gústafsdóttir & Hjaltadóttir, 2007).

It's my lifeline. The telephone is my lifeline. Contact with friends and family, also it's a safety factor, incase of emergencies, you know
(Fricke & Unsworth, 2001, p. 123).

Att dessa relationer var så viktiga berodde på att flera äldre personer blev ensamma då de flyttade in på ett särskilt boende och att inte vara ensam höjde livskvaliteten (Edberg, Hellström & Persson, 2003). På grund av sjukdom och ålder hade vänner och familjemedlemmar gått bort och detta resulterade i en känsla av tomhet. Vårdpersonal kunde fylla denna tomhet hos de äldre stundvis och skänka närhet. Vänner, familj, grannar, bekanta och vårdare gav en känsla av sammanhang (Andersson, Edberg & Hallberg, 2007).

Ett annat sätt att minska isolationen och öka kommunikationen mellan de boende var att använda sig av musiksessioner. Musiksessioner kunde utformas på olika sätt så att det passade alla olika typer av personligheter (Clements- Cortés, 2004; Gerdner, 2005).

When I turn the music on, the elderly ladies come in Mom`s room and they`ll set on the bed. Mom doesn`t interact a whole lot anymore. However, two or three times I`ve walked in and there was mom`s roommate and two or three other little ladies sitting on the bed...and they`re actually talking cause they are listening to the music...
(Gerdner, 2005 p. 28).

Inte endast relationer mellan människor gav en meningsfull tillvaro för de äldre. Det har framkommit att djur i vården gav närhet (Kaiser et al. 2002), skapade kamratskap och botade ensamhet (Cipriani, Fisher & Velde, 2005; Morrison Calvert, 1989). Om djur fanns tillgängliga på ett särskilt boende under dygnets 24 timmar bidrog det till mindre upplevelse av ensamhet än om endast besök av djur

fanns att tillgå (Morrison Calvert, 1989). Djur i vården skapade även en positiv miljö vilket gynnade relationen mellan de boende och deras närstående. Genom att hjälpa till med skötseln av djuren upplevde de boende sig behövda, vilket gav en meningsfull tillvaro (Cipriani, Fisher & Velde, 2005). Djur bidrog även till att den äldre upplevde lycka och glädje i sin tillvaro (Cipriani, Fisher & Velde, 2005; Clements- Cortés, 2004; Kaiser et al. 2002). När djur användes i vården upplevdes arga personer som mer avslappade och depressiva symtom minskade (Aimonino et al. 2004; Cipriani, Fisher & Velde, 2005). Djur bidrog också till större kognitiv förmåga, bättre självkänsla och återupplivade gamla minnen från tidigare husdjur. Djur ansågs även lindra smärta för tillfället och bidrog till ett större engagemang för stunden. Djur på boendet skapade likaså en mer hemtrevlig miljö (Cipriani, Fisher & Velde, 2005). De bidrog till en lugn och harmonisk miljö och det framkom att blodtrycket hos de äldre sjönk vid djurterapi (Aimonino et al. 2004). Djur gav även psykisk styrka och balans i tillvaron. Slutligen främjade djur till aktivitet till exempel i form av lek med djur. Detta upplevde äldre som meningsfullt (Cipriani, Fisher & Velde, 2005).

Att få känna inre harmoni

I en studie framkom det att humor påverkade kroppen på ett positivt sätt. Skratt ansågs underlätta smärtor, förlänga liv och sprida en känsla av välbefinnande (Isola & Åstedt- Kurki, 1997).

You must take all this with humor. If you just sit down, cry or sleep, you won't be well. I have said that I have to be lighthearted. Although I have pain, I try to be jolly
(Isola & Åstedt-Kurki, 1997 p. 32).

Andra metoder som kunde skänka lycka och glädje var musik (Cipriani, Fisher & Velde, 2005; Clements- Cortés, 2004; Kaiser et al. 2002). Musik hade en avslappnande effekt som dessutom lindrade ångest hos äldre (Clements- Cortés, 2004). För en hel del äldre gav religion eller andlighet samma positiva effekter som ovanstående (Annasamy et al. 2004). Även att kunna förstå sin situation och vad som hände i sin omgivning bidrog till att äldre upplevde större meningsfullhet (Andersson, Edberg & Hallberg, 2007).

En viktig del för att finna mening i tillvaron var att inse sina begränsningar som en del i åldrandet (Andersson, Edberg & Hallberg, 2007; Kyung, Mi & Young, 2003). För en del kunde själslig terapi hjälpa till i att finna en acceptans för sina begränsningar och vissa behövde en spirituellt helare för detta ändamål. Detta behövde inte vara någon religiös ledare utan kunde vara vem som helst exempelvis en närstående. För en del kunde religion bidra till att fylla ett andligt behov och religionen hjälpte många i slutet av livet. Hade en person önsknings om saker som de ville avsluta eller saker som de tidigare önskat att de gjort skulle dessa personer få hjälp till att tillgodose detta (Annamamy et al. 2004).

As I grow old, I begin to repent my wrong doings in the past and try to live honestly
(Kyung, Mi & Young, 2003 p. 250).

Det var även angeläget för de äldre att kunna få sortera och ge bort värdefulla ägodelar som en förberedelse för döden. Detta ledde till en lättnad eftersom de befriades från plikter från samhället och familjen (Gústafsdóttir & Hjaltadóttir, 2007).

En religiös tro gav de äldre lugn och trygghet och de blev säkrare på sin situation (Andersson, Edberg & Hallberg, 2007). Religiösa aktiviteter som att exempelvis gå i kyrkan hjälpte en del till att finna meningsfullhet (Downs et al. 2004). Spiritualitet var ett sätt för äldre att finna ro och lämna det gamla bakom sig för att kunna gå vidare (Andersson, Edberg & Hallberg, 2007; Annamamy et al. 2004). Musik var ett annat verktyg som stimulerade till eftertänksamhet (Clements-Cortés, 2004). I slutet av livet kunde det kännas meningsfullt för de äldre att prata om döden. Här krävdes det tid och kunskap från personalen för att kunna tillgodose behovet (Annamamy et al. 2004). Slutligen upplevde äldre personer att de måste kunna avsluta sitt liv mentalt och acceptera döden för att få en meningsfull tillvaro. Detta kunde ske genom att de reflekterade över sitt liv och återupplevde fina minnen (Andersson, Edberg & Hallberg, 2007; Gústafsdóttir & Hjaltadóttir, 2007). Dock kände vissa att dessa återblickar var smärtsamma (Gústafsdóttir & Hjaltadóttir, 2007).

R: I do think I have quality of life

I: What gives you that?

R: I have an inner peace and I am thankful for a lot...

(Andersson, Edberg & Hallberg, 2007 p. 10).

Att få känna trivsel

För att äldre skulle få känna att de hade en meningsfull tillvaro var det viktigt att de trivdes i sin omgivning. De ansåg att det första intrycket var betydelsefullt för hur de skulle komma till ro (Edvardsson, Rasmussen & Sandman, 2005) och då kunde det hjälpa med en omgivning som kändes inbjudande (Voelkl, 2003) och familjär (Andersson, Edberg & Hallberg, 2007).

... They [staff in special accommodation] have promised now that they'll take care of me here and that I will have oxygen later on, so the care should be just as good as anywhere else, it might not be as good but on the other hand I can stay in my home environment, and that do I think is worth an awful lot

(Andersson, Hallberg & Edberg, 2007 p. 8).

För att skapa en familjär omgivning kunde de äldre pryda sina rum med tavlor och fotografier av sina närstående och detta kunde i sin tur leda till att den äldre fortfarande kunde känna samhörighet med sina närstående (Andersson, Edberg & Hallberg, 2007). En inbjudande omgivning kunde till exempel vara vackra blommor, trevliga gardiner, konst på väggarna, gärna handgjorda möbler (Edvardsson, Rasmussen & Sandman, 2005) och utsikt från ett fönster (Downs et al. 2004; Edvardsson, Rasmussen & Sandman, 2005). För en del äldre var det just dessa små detaljer i omgivningen som gjorde livet värt att leva (Andersson, Edberg & Hallberg, 2007; Herzberg, 1997). Det var även grundläggande att möblemanget var anpassat för äldre så att de exempelvis hade lätt att ta sig i och ur stolar (Gústafsdóttir & Hjaltadóttir, 2007; Voelkl, 2003). Dock blev de materiella sakerna mindre viktiga för de äldre utan istället uppskattades naturen och de enkla sakerna mer (Andersson, Edberg & Hallberg, 2007). Ett stort antal äldre värderade även möjligheten att få komma ut i friska luften till en nära belägen uteplats (Gústafsdóttir & Hjaltadóttir, 2007; Voelkl, 2003). Förutom en vacker och rofull omgivning kunde även dofter framkalla en meningsfull tillvaro. Nybryggt kaffe och lukten av nybakade kakor är exempel på dofter som kunde

höja trivseln. Detta kunde bidra till en mer hemlik miljö som uppskattades av de äldre. Ett annat sätt att bidra till en meningsfull omgivning var att inreda korridorer och allrum så att de inbjöd till samtal mellan de äldre och detta kunde ske genom strategiskt utplacerade soffor (Edvardsson, Rasmussen & Sandman, 2005). En god social miljö var en betydande roll för en meningsfull tillvaro på ett särskilt boende (Herzberg, 1997).

Det framkom att äldre som inte hade flyttat på fem år jämfört med äldre som hade flyttat inom fem år kände sig mer hemmastadda på det särskilda boendet, det vill säga att de som bott länge på samma ställe kände sig mer hemma (Avlund, Johannesen & Petersen, 2004). De äldre ansåg ”att kunna göra sig hemmastadd” var en viktig del i att få en meningsfull tillvaro (Andersson, Edberg & Hallberg, 2007; Edvardsson, Rasmussen & Sandman, 2005). Personer som inte kände sig hemma på det särskilda boendet pratade ofta om att ”åka hem” och att inte stanna där så länge. Just därför var upplevelsen av att känna sig hemma viktig för att de äldre skulle få ro i sitt nya hem (Downs et al. 2004). För att känna sig hemma krävdes det att de äldre kände igen sig i sin omgivning (Edvardsson, Rasmussen & Sandman, 2005). Det var även essentiellt för de äldre att känna att de hade en del i boendet, ett visst ägandeskap (Voelkl, 2003). När de äldre kände sig välkomna infann sig trygghet och avslappning (Edvardsson, Rasmussen & Sandman, 2005).

Att få vara aktiv

Även att få vara aktiv leder till en mer meningsfull tillvaro för äldre personer boende på särskilt boende. För vissa räckte de dagliga aktiviteterna som bäddning, påklädning och hygien för tillräcklig stimulering men en del äldre ville utöva någon form av hobby (Downs et al. 2004). Därför var det betydelsefullt att det fanns tillgång till exempelvis tidningar och TV (Edvardsson, Rasmussen & Sandman, 2005) så att de äldre kunde hålla sig uppdaterade angående nyheter och händelser i samhället (Andersson, Edberg & Hallberg, 2007). Även pussel, böcker eller liknande uppskattades (Voelkl, 2003). För några äldre var det meningsfullt att studera djur och växter till exempel genom ett fönster från sängen. Det kunde

röra sig om att titta på småfåglar som pickade i sig smulor (Andersson, Edberg & Hallberg, 2007).

I read a lot, and I look out the window, that's the contact I get, so I see them coming there ... It is people moving around, because nothing moves in here. No. I like looking at the animals and birds and things like that, that I can appreciate when I'm not able to do anything else. So looking at a bird, carrying on out there, I sometimes think, it's such fun to look, because I have the time now, because I haven't had the time to look at birds before, but that's what I do...

(Andersson, Hallberg & Edberg, 2007 p. 7).

Uppskattat var även de organiserade aktiviteterna som anordnades av det särskilda boendet eller av andra organisationer. De äldre kände dessa aktiviteter som en omväxling mot det monotona livet på boendet (Downs et al. 2004; Gústafsdóttir & Hjaltadóttir, 2007). För de äldre var det av värde att hitta en aktivitet som passade just dem och att de hade fysisk förmåga att delta. På så vis kunde även de sjukaste hitta någon givande sysselsättning (Andersson, Edberg & Hallberg, 2007; Gústafsdóttir & Hjaltadóttir, 2007). Detta kunde exempelvis vara att titta ut genom ett fönster, spela kort, lyssna på musik eller att ha en vilostund (Andersson, Edberg & Hallberg, 2007). En del äldre tyckte att det var givande att fortfarande lära sig nya saker till exempel genom nya aktiviteter (Gústafsdóttir & Hjaltadóttir, 2007). Musikaliska aktiviteter inom exempelvis kyrkan som sång och musik ledde också till ett större välbefinnande hos de äldre (Downs et al. 2004). Även bakning var ett exempel på aktivitet som gav glädje och sysselsättning (Harper Ice, 2002). Ett stort antal äldre kände frustration över att de inte hade något att göra på det särskilda boendet och ansåg att en aktivitet som de kände var meningsfull skulle öka deras livskvalitet (Downs et al. 2004).

DISKUSSION

Metoddiskussion

Vid arbetets start diskuterades sökord fram av författarna utifrån syftet. Dessa ord var: nursing, aged, experience, meaningful, meaningfulness, existence, housing for the elderly samt homes for the aged. Dessa sökord utökades under arbetets gång eftersom författarna hade en förförståelse i ämnet. Nya sökord som kan ses i metodavsnittet lades till och sökningen vidgades. Detta ledde till att det ursprungliga syftet ”att beskriva äldre personers upplevelser av vad mening i tillvaron kan innebära på ett särskilt boende” ändrades till det nuvarande. Skillnaden blev att upplevelser byttes ut mot faktorer och detta bidrog till att det inte bara var de äldres egna upplevelser till vad mening i tillvaron kunde innebära som redovisades utan hänsyn togs till andras synpunkter. Andra kunde vara närstående eller personal.

Författarna har använt sig av fyra olika databaser för att få ett så stort urval som möjligt. Databaserna valdes ut eftersom de hade artiklar inriktade på omvårdnad. De valdes även ut eftersom de inte endast hade artiklar i fulltext. Detta ledde till att inga artiklar missades för att de inte var publicerade i fulltext. Blackwell Synergy var en av de databaser som användes och var den som gav mest utfall. Sökningen har varit systematisk i form av att alla sökord och sökkombinationer har använts i samtliga databaser. Begränsningar till endast nyare artiklar har inte genomförts eftersom begreppet upplevelser av en meningsfull tillvaro inte förändrats avsevärt genom åren vilket bekräftats vid genomläsning av artiklarna.

Eftersom våra sökord delvis var grundade på en förförståelse kan detta ha lett till att viktiga aspekter har missats. Även en manuell sökning har genomförts där referenslistor granskats samt tips om avhandlingar och andra artiklar har fått från handledare och examinator. Detta har lett till att fler artiklar framkommit. Vid manuell sökning har Wijks (2004) bok framkommit, som behandlar vårdmiljön, och denna visade sig vara av stort intresse men eftersom det var en bok kunde denna ändå inte användas i resultatet. Vetenskapliga artiklar som behandlar

vårdmiljön har inte sökts upp för att tiden inte räckte till då boken upptäcktes av författarna. På grund av detta har relevant fakta missats i resultatet.

Artiklarna som kom fram i sökningen lästes igenom enskilt av författarna eftersom utbudet var stort. Författarna har sinsemellan diskuterat artiklarna för att få en större förståelse och vid oklarheter läst varandras artiklar.

Författarna har strävat efter att få fram ett trovärdigt resultat. Om andra skulle göra om samma studie skulle de kunna finna andra nyanser i texten. Detta på grund av att människor är olika och tolkar olika saker. Dock är författarna tre individer med olika tankesätt som tillsammans tolkat ett resultat som är trovärdigt. Detta anser författarna vara en styrka. Alla artiklar som svarat mot syftet och stämt in med inklusionskriterier samt exklusionskriterier har tagits med i studien. I resultatet har endast positiva aspekter tagits med eftersom författarnas syfte var att ge kunskap till läsaren om hur man kan ge äldre personer boende på särskilt boende en mer meningsfull tillvaro.

Resultatdiskussion

Litteraturstudien beskriver olika faktorer som leder till en meningsfull tillvaro. Antonovsky (2005) beskriver meningsfullhet som en viktig grundpelare för att känna ett starkt KASAM. Begreppet meningsfullhet innefattar att en individ som känner meningsfullhet i sin tillvaro känner en ökad motivation till att anstränga sig och kämpa för sin situation. Vad som är meningsfullt är individuellt och kan variera mycket mellan olika individer. När en äldre person känner meningsfullhet har denne lättare att acceptera det förgångna eller nuvarande och finna harmoni i livet (a.a). Författarna har valt ut fyra viktiga fynd med avseende på meningsfull tillvaro för diskussion. Dessa är: vikten av integritet, aktivitet, djur i vården samt trygghet.

Integritet

Hälso- och sjukvårdslagen säger bland annat att omvårdnad ska bygga på respekt för individens självbestämmande och integritet. Vård ska ges på ett individuellt sätt där den enskilda individens specifika behov kommer i fokus (SOSFS 1982:763). I västvärldens samhällsstruktur är det egna jaget viktigt och

västerlänningar vill känna sig självständiga som personer. Det är därför även betydelsefullt för de äldre att de har fortsatt möjlighet att vara självständiga även då de är vårdberoende (Tornstam, 2005).

I resultatet framgår att självbestämmande och integritet är en viktig faktor för att de äldre ska uppleva sin tillvaro som meningsfull. Detta uttrycker sig i en möjlighet för de äldre personerna att ha ett privat utrymme och chans att vara för sig själv. Det framgår även att de äldre behöver känna kontroll över sin tillvaro och kunna styra över denna genom att följa sin egen rytm. Antonovsky (2005) beskriver i sitt begrepp hanterbarhet att en människa måste ha inflytande och möjlighet till att kunna påverka sin situation. Genom att detta uppfylls kommer människan att finna sin situation som hanterbar och detta bidrar till en meningsfull tillvaro. Det är även viktigt att de äldre får bibehålla sin värdighet på det särskilda boendet. I studier har det visats att en del äldre känner att de saknar inflytande över sina liv och att personalen inte respekterar deras integritet, vilket leder till en minskad självkänsla (Arndt et al. 2003; Nyström & Segesten, 1994). Då personer åldras och får sämre fysisk hälsa förväntar sig omgivningen ofta att dessa även blir mindre mentalt kapabla. Detta beskrivs i det sociala sammanbrottsyndromet som i sin tur leder till passivitet och ett mindre engagerat tillstånd hos de äldre personerna. Då omgivningen förväntar sig allt mindre från de äldre påverkas de av förväntningar och till sist även motsvarar dem. Då de äldre känner dessa negativa förväntningar på sig blir de nervösa då de ska utföra något och denna nervositet leder till misstag som då bekräftar de utomståendes förväntningar (Tornstam, 2005).

Genom att vårda de äldre personerna individuellt och med respekt för deras personlighet kan deras styrkor istället för deras svagheter upptäckas och på så sätt undviks dessa negativa förväntningar som drar ner dem i en dålig självkänsla. I resultatet framkom vikten av att bevara det friska friskt genom att låta de äldre utföra så mycket som möjligt själv och därigenom bevara deras fysiska kapacitet. Detta styrks av de åtgärder som beskrivs av Tornstam (2005). Genom att låta individen själv lösa problem och fatta sina egna beslut kommer denne att känna större självkänsla. Trots de begränsningar som olika sjukdomstillstånd medförde

var det angeläget för de äldre att inte bli behandlade som om de var mindre kunniga. Många äldre personer upplevde att deras fysiska åkommor tolkades som psykiska av omgivningen vilket ledde till en negativ självbild vilket motverkade en meningsfull tillvaro. Detta kunde hindras genom att höja förväntningarna på de äldre och på så sätt ge dem bättre självkänsla (Tornstam, 2005). När en individ fortfarande har kontroll över sitt eget liv styrks denna som person och känner större självförtroende än om någon annan skulle fatta alla beslut för denne. Om någon annan än den äldre bestämmer över en situation leder detta till passivitet över att inte bli involverad. En del äldre har uttryckt att de hellre dör än inte har kontroll över sin egen situation (Andersson, Edberg & Hallberg, 2007). Då hälso- och sjukvårdslagen följs med avseende på självbestämmande och integritet kan man förhindra att de äldre påverkas av denna negativa spiral.

Aktivitet

Vid åldrande sjönk inte behovet av aktivitet utan förblev detsamma som i medelåldern, däremot var det inte sagt att aktiviteterna var de samma som tidigare utan kunde förändras. Arbetslivet kunde till exempel ersättas av föreningsliv eller liknande. Ett av skälen till att det var så betydelsefullt för äldre att fortsätta att vara aktiva var det sociala nätverket som följde och detta skapade tillfredsställelse och en god självbild. Aktivitetsteorin säger att den åldrande individen fortsätter att ha samma behov och önskningsmönster som tidigare. Denna teori betonar hur viktigt det är att fortsätta vara aktiv. En meningsfull aktivitet skapar tillfredsställelse och ett gott åldrande. Vid stigande ålder utsätts individen av fysiska förluster och dessa reduceras genom att vara aktiv (Tornstam, 2005). I resultatet beskrivs vikten av en meningsfull aktivitet för de äldre personerna boende på särskilt boende och för att dessa ska ha en meningsfull tillvaro. Dessa aktiviteter kan vara i form av media, utflykter, spel eller en personlig hobby. Andra exempel kan vara interaktion med djur, musik eller hushållsarbete.

I motstridighet till detta finns disengagemangsteorin. Denna teori beskriver att det är naturligt för de äldre att frigöra sig från sina sociala nätverk i förberedelse inför döden. Detta medför att även resten av populationen stöter bort de gamla i vårt samhälle. Enligt denna teori skulle detta vara en naturlig del av den mänskliga

utvecklingen och därför inte negativt påverka den enskilda individen som stöts bort. Däremot ska denna lösning skänka den äldre inre frid och ro. Denna teori finns inte endast i vår västerländska kultur utan är universell (Cumming & Henry, 1961). Ett exempel på hur denna teori kan yttra sig kan vara att den äldre personen väljer att sitta ensam på rummet och se tillbaka på livet än att delta i aktiviteter. Att en äldre person inte vill delta i en aktivitet kan även bero på det sociala sammanbrottsyndromet.

På dagens särskilda boenden finns det individer som av olika anledningar inte deltar i någon aktivitet till exempel äldre som var påverkade av smärta, trötthet, utmattning, illamående (Andersson, Edberg & Hallberg, 2007) eller andra anledningar. Det som äldre personer anser vara viktigast kan skilja sig ganska mycket från vårdpersonalens åsikter (Bergman & Golander, 1982). För personalen är frågan om de ska tvinga dessa äldre personer att delta i någon form av aktivitet eller låta dem sitta ensamma och sysslolösa på sina rum.

It's strange nowadays I just don't want to move at all...
(Kyoung, Mi & Young, 2003 p. 249).

Då personalen står inför en äldre person som till synes inte vill göra någonting alls kan det hjälpa om personalen lär känna personen i fråga. På så sätt kan de hjälpa till att finna en aktivitet som är meningsfull för just denna person. Genom att personalen eller närstående höjer sina förväntningar på den äldre personen kan denne känna större motivation till engagemang i en aktivitet. Dock är det värdefullt att inse att alla personer inte behöver en aktivitet utan finner mening i att bara se tillbaka på livet och återuppleva gamla minnen. Alltså kan en aktivitet som är viktig för en enskild individ, ge just denna en meningsfull tillvaro men samtidigt sänka en annan individs meningsfulla tillvaro. Det är således värdefullt att personalen tar sig tid att utforska vad den enskilda individen behöver i sitt dagliga liv för att finna mening i tillvaron.

Djur i vården

I en litteraturstudie framkom att i USA finns en lag, som uttrycker att en äldre person som flyttar till ett särskilt boende har rätt att behålla sitt husdjur även om de behöver stöd av personal med att sköta det (Ormerod, 2005). I litteraturstudiens resultat framkommer det att ett djur på det särskilda boendet leder till många positiva aspekter för de äldre personerna som bor där. Djur bidrar till exempel till att de äldre känner sig behövda samt skänker djuren glädje och närhet. Djur i vården påverkar även kroppen på ett positivt sätt till exempel genom att sänka blodtrycket. Litteraturstudiens fynd att djur i vården är positivt på olika plan styrks av Gammonley och Yates (1991), Geisler (2004), Ormerod (2005) samt av Wijk (2004) som beskriver hur djur positivt påverkar den mentala hälsan, skapar band mellan de äldre och djuren, minskar ensamhet och ökar den sociala samvaron. Enligt Ormerod (2005) var djursessioner mer populära att delta i än andra aktiviteter.

I en litteratursammanställning gjord av Biley, Brodie och Shewring (2002) har olika risker med att använda sig av djur i vården tagits fram. Riskerna som beskrivs är i första hand relaterade till olika sjukdomar som kan spridas från djur till människor, parasiter samt allergier. Trots alla positiva aspekter med att ha djur på ett särskilt boende är det grundläggande att tänka på de risker som det medför. Enligt Wijk (2004) har det dock framkommit att djur i vården utgör en mindre allmän hygienfara än vad personalen gör. Även om det alltid kommer att finnas risker med att använda sig av djur i vården är de positiva aspekterna övervägande. Dock är det viktigt att vara medveten om riskerna och minska dem. För att minska riskerna med att använda sig av djur i vården krävs att någon med god kunskap i området ansvarar för djuren och på vilket sätt de används i vården.

Trygghet

Äldre personer behöver känna sig trygga på sitt särskilda boende för att ha en meningsfull tillvaro. Det finns olika faktorer som kan bidra till en ökad känsla av trygghet till exempel genom att känna sig hemma och känna igen sig i omgivningen vilket bekräftas av Wijk (2004) och av Hammer (1999). Även fasta rutiner, tillgång till hjälp och en lugn och harmonisk personal leder till trygghet

för de äldre personerna. Resultaten styrks av Antonovskys modell KASAM där begreppet begriplighet innebär att man förstår vad som händer i sin omgivning vilket i sin tur leder till trygghet. För äldre personer boende på särskilt boende kan begriplighet innebära personal man kan lita på, kontinuitet i personalstyrkan, information om vad som ska ske och varför det ska ske. Detta ger en känsla av kontroll över sin situation vilket leder till trygghet. Enligt Andersson, Edberg & Hallberg (2007), förlorar de äldre kontrollen över sin situation om personalen undanhåller information till de äldre angående sin hälsosituation. Därför är det centralt för sjuksköterskan att låta de äldre få ta del av det som pågår i dennes liv. Detta oavsett om informationen kanske inte alltid är vad den äldre vill höra. Det är bättre att leva med att veta sanningen än att leva i ovissheten om vad som ska hända en.

Det har framkommit att om personaltätheten är större finns det mer tid till samtal och umgänge. För den äldre innebär detta en tillvaro med mer meningsfullhet. Det finns idag privatägda särskilda boenden som har större personaltäthet än de kommunala särskilda boendena men som ändå går med vinst samtidigt som de kommunala boendena varje år går med förlust. Förslag till fortsatt forskning kan vara att: skapa kunskap och lägga grund för att kommunerna ska kunna följa detta vinnande koncept. Detta kan i sin tur leda till att äldre personer boende på särskilda boenden får en mer meningsfull tillvaro. För vidare intresse om ett av dessa privata boende se länk: www.vigsangar.se.

Resultatet av denna litteraturstudie kan leda till kunskap om vad äldre personer betraktar som en meningsfull tillvaro på det särskilda boendet i de sista åren av deras liv. Denna kunskap är viktig för att ge våra äldre en så fin ålderdom som möjligt samt för att göra deras röster hörda. Resultatet kan spridas till personer som berörs eller har ett intresse för ämnet.

Slutsats

Författarna har i resultatet kommit fram till sex kategorier som kan bidra till en meningsfull tillvaro för äldre personer boende på särskilt boende. Dessa var: att få känna sig trygg, att få behålla sin integritet, att få bibehålla sina relationer, att få

känna inre harmoni, att få känna trivsel och att få vara aktiv. Dessa sex kategorier står för alla de element som finns eller borde finnas i de äldres omgivning.

Resultatet visar således att de äldre behöver stimuleras på olika plan nämligen det psykiska, emotionella, fysiska och existentiella för att känna mening i tillvaron.

Sammanfattningsvis har det framkommit att en meningsfull tillvaro, hur den än ser ut för den enskilda individen, är viktigt för de äldre personernas livskvalitet på det särskilda boendet.

REFERENSER

Aimonino, N. Amati, D. Costa, C. Molaschi, M. Resta D. Scarafioiti, C. Senepa, G. & Stasi M.F. (2004). Pet- therapy: a trial for institutionalized frail elderly patients. *Archives of Gerontology and Geriatrics*, vol. 9, pp. 407-412.

Andersson, M. Edberg, A-K. & Hallberg, I.R. (2007). Old people receiving municipal care, their experiences of what constitutes a good life in the last phase of life. *Lund University: Department of Health Sciences, Medical Faculty*. Part 3, pp. 1-18.

Annasamy, S. Clissett, P. Edge, R. Parumal, L. & Thompson, D. (2004). Responses to the spiritual needs of older people. *Journal of Advanced Nursing*, vol. 48:1, pp. 6-16.

Antonovsky, A. (2005). *Hälsans mysterium*. Stockholm: Natur och Kultur.

Arndt, M. Dassen, T. Gasull, M. Leino-Klipi, H. Lemonidou, C. Scott, A.P. & Välimäki, M. (2003). Autonomy, privacy and informed consent 3: elderly care perspective. *British Journal of Nursing*, vol. 12:3, pp. 158-168.

Avlund, K. Johannesen, A. & Petersen, J. (2004). Satisfaction in everyday life for frail 85- year old adults: a Danish population study. *Scandinavian Journal of Occupational Therapy*, vol. 11, pp. 3-11.

Bahtsevani, C. Stoltz, P. & Willman, A. (2006). *Evidensbaserad omvårdnad- en bro mellan forskning och klinisk verksamhet. 2: a uppl.* Lund: Studentlitteratur.

Bauer, M. & Nay, R. (2003). Family and staff partnerships in long-term care. A review of the literature. *Journal of Gerontological Nursing*, vol. 29:10, pp. 46-53.

Bergman, R. & Golander, H. (1982). Evaluation of care for the aged: a multipurpose guide. *Journal of Advanced Nursing*, vol. 7, pp. 203-210.

Biley, F.C. Brodie, S.J. & Shewering, M. (2002). An exploration of the potential risks associated with using pet therapy in healthcare settings. *Journal of Clinical Nursing*, vol. 11, pp. 444-456.

Blomqvist, K. & Edberg, A-K. (red.) (2004). *Att vara äldre "...man har ju sina krämpor..."*. Lund: Studentlitteratur.

Cipriani, J. Fisher, G. & Velde, B.P. (2005). Resident and therapist views of animal- assisted therapy: implications for occupational therapy practice. *Australian Occupational Therapy Journal*, vol. 52, pp. 43-50.

Clements-Cortés, A. (2004). The use of music in facilitating emotional expression in the terminally ill. *American Journal of Hospice & Palliative Medicine*, vol. 21:4, pp. 255-260.

Cumming, E. & Henry, W.E. (1961). *Growing old: the processes of disengagement*. New York.

Downs, M. Hubbard, G. MacDonald, C. Murphy, J. & Tester, S. (2004). What does quality of life mean for frail residents? *Nursing & Residential Care*, vol. 6:2, pp. 89-92.

Edberg, A-K. & Hellström, Y. & Persson, G. (2003). Quality of life among older people receiving help from informal and/or formal helpers at home or special accommodations. *Quality of life in older people receiving ADL help. Help, help providers, and complaints*, Lund University: Department of Nursing, Faculty of Medicine, part. 2, pp. 1-14.

Edvardsson, J.D. Rasmussen, B.H. & Sandman, P-O. (2003). Meanings of giving touch in the care of older patients: becoming a valuable person and professional. *Journal of Clinical Nursing*, vol. 12, pp. 601-609.

Edvardsson, J.D. Rasmussen, B.H. & Sandman, P-O. (2005). Sensing an

atmosphere of ease: a tentative theory of supportive care settings. *Scandinavian Journal Caring Science*, vol. 19, pp. 344-353.

Forsberg, C. & Wengström, Y. (2003). *Att göra systematiska litteraturstudier: värdering, analys och presentation av omvårdnadsforskning*. Stockholm: Natur och Kultur.

Fricke, J. & Unsworth, C. (2001). Time use and importance of instrumental activities of daily living. *Australian Occupational Therapy Journal*, vol. 48, pp. 118-131.

Gammonley, J. & Yates, J. (1991). Pet projects animal assisted therapy in nursing homes. *Journal of Gerontological Nursing*, vol. 17:1, pp. 12-15.

Geisler, A.M. (2004). Companion animals in palliative care: stories from the bedside. *American Journal of Hospice & Palliative Medicine*, vol. 21:4, pp. 285-288.

Gerdner, L. (2005). Use of individualized music by trained staff and family. Translating research into practice. *Journal of Gerontological Nursing*, vol. 31:6, pp. 22-30.

Gústafsdóttir, M. & Hjaltadóttir, I. (2007). Quality of life in nursing homes: perception of physically frail elderly residents. *Scandinavian Journal of Caring Sciences*, vol. 21:1 pp. 48-55.

Hammer, R.M. (1999). The lived experience of being at home. *Journal of Gerontological Nursing*, vol. 25:11, pp. 10-18.

Harper Ice, G. (2002). Daily life in a nursing home. Has it changed in 25 years? *Journal of Aging Studies*, vol. 16, pp. 345-359.

Herzberg, S.R. (1997). The impact of the social environment on nursing home residents. *Journal of Aging & Social Policy*, vol. 9:2, pp. 67-80.

Hocking, S. Mott, S. Pearson, A. & Riggs, A. (1993). Quality of care in nursing homes: from the resident's perspective. *Journal of Advanced Nursing*, vol. 18, pp. 20-24.

Isola, A. & Åstedt- Kurki, P. (1997). Humor as experienced by patients and nurses in aged nursing in Finland. *International Journal of Nursing Practice*, vol. 3, pp. 29-33.

Kaiser, L. Keilman, L. McGavin, L. Spence L.J. & Struble, L. (2002). A dog and a "happy person" visit nursing home resident. *Western Journal of Nursing Research*, vol. 24:6, pp. 671-683.

Kim, S. (2000). *The nature of theoretical thinking in nursing*. 2: nd edition. New York: Springer Publishing Company.

Kyung, R.S. Mi, Y.K. & Young, H.K. (2003). Study on the lived experience of aging. *Nursing and Health Sciences*, vol. 5, pp. 245-252.

Melin, S. (2004). *Socialtjänstens grunder, centrala begrepp från A till Ö*. Vällingby: Förlagshuset Gothia AB.

Morrison Calvert, M. (1989). Human-pet interaction and loneliness: a test of concepts from Roy's adaptation model. *Nursing Science Quarterly*, vol. 2, pp. 194-202.

Nyström, A. & Segesten, K. (1994). On sources of powerlessness in nursing home life. *Journal of Advanced Nursing*, vol. 19, pp. 124-133.

Ormerod, E. (2005). Companion animals. *Working with older people*.

Social Handbok (2006). Simrishamn: Bokmarknaden Grafika.

Socialstyrelsen (2005). *Kompetensbeskrivning för legitimerade sjuksköterskor*. Stockholm: Socialstyrelsen.

Socialstyrelsen (2006). Vård och omsorg om äldre- lägesrapport 2006.

(Elektronisk). Tillgänglig:

< <http://www.socialstyrelsen.se/NR/rdonlyres/861E7BD5-0CC0-4088-A800-2EDEB0CC1EE2/7085/200713112.pdf> > (2007-04-30).

SOSFS 1982:763. *Hälso- och sjukvårdslagen*. Stockholm: Socialstyrelsen.

Tornstam, L. (2005). *Åldrandets socialpsykologi*. Finland: Norstedts Akademiska Förlag.

Voelkl, J.E. (2003). Examination of a nursing home environment: are residents engaged in recreation activities? *Therapeutic Recreation Journal*, vol. 37:4 pp. 300-314.

Wijk, H. (red.) (2004). *Goda miljöer och aktiviteter för äldre*. Lund: Studentlitteratur.

Sökschema för datorbaserad litteratursökning

Sökning Datum	Databaser	Huvudsökord	Antal sökträffar i databas	Undersökord	Utvala Artiklar	Motiv till exkluderade artiklar
12/2 07	Blackwell Synergy	Nursing	64 449	Aged, experience, meaningful, meaningfulness, existence, housing for the elderly	314	
				+ quality of life	230	
				+ environment	138	
				+ rewarding	29 (4)	Ej abstract, böcker, svarar ej på syftet
12/2 07	PsykINFO	Aged	251 730	Nursing, experience, meaningful, meaningfulness, existence, housing for the elderly	0	
		Experience	233 575	Nursing, existence, meaningful, aged, housing for the elderly	1 (1)	
		Meaningful	4	Nursing, experience, housing for the elderly	4 (1)	Böcker
		Meaningfulness	5021			
		Existence	25 920	Nursing, meaningful, housing for the elderly	1	Redan funnen
		Housing for the elderly	266			
		Nursing	67 491	Meaningful, meaningfulness, housing for the elderly	0	
12/2 07	Cinahl	Aged	160 030	Experience, meaningful, meaningfulness, existence, housing for the elderly	1 (1)	
		Experience	78 262			
		Meaningful	5309	Experience, housing for the elderly	6 (3)	Svarade ej på syftet
		Meaningfulness	450	meaningful, housing for the elderly	2	Redan funna
		Existence	3480	Meaningful, housing for the elderly	3 (1)	Redan funna, svarade ej på syftet
		Housing for the elderly	785			
12/2 07	PubMed	Nursing	410 546	Meaningful, experience, homes for the aged	3 (1)	Svarade ej på syftet.
		Aged	2 752 146	Nursing, experience,	0	

				meaningful, meaningfulness, existence, housing for the elderly		
		Experience	270 672	Nursing, existence, meaningful, aged, homes for the aged	0	
		Meaningful	17 438	Nursing, existence, housing for the elderly	0	
		Meaningfulness	579	Nursing, meaningful, housing for the elderly	0	
		Existence	93 614	Nursing, meaningful, experience, aged, housing for the elderly	0	
		Housing for the Elderly	1186	Nursing, meaningful, experience	1	Svarade ej på syftet
		Homes for the aged	8068	Nursing, existence, meaningful	1 (1)	
				Nursing, meaningful, meaningfulness	0	
20/2 07	PsykINFO	Nursing home	9596	Aged, meaningful, existence, experience	13	Böcker, svarade ej mot syftet, redan funna
		Health facility environment	1			Svarar ej på syftet
				+ nursing home	0	
				+ meaningful	0	
		Environment	144 544	Health facility environment, housing for the elderly	0	
				Meaningful, nursing home	74	
		Music	22 673			
		Coloring agents	1	Meaningful, nursing home	0	
		Color	38 430	Meaningful, nursing home	13	Böcker, uppsatser
		Animals	60 429	Housing for the elderly	8 (1)	Böcker, svarar ej på syftet
				Nursing home	171	
				+ meaningful	25 (2)	Redan funna, svarar ej på syftet, böcker
		Light	67 421	Nursing home, meaningful	37	Böcker, svarar ej på syftet
		Music therapy	2990	Housing for the elderly	1	Bok
				Nursing home	161	
				+ meaningful	15 (1)	Böcker, svarar ej på syftet, redan funna
		Rewarding	6070	Meaningful, nursing home, environment	2	Böcker
		Quality of life	35 146	Nursing home	1640	
				+ environment	363	
		Esthetics	7312	Meaningful, nursing home	0	

				Nursing home	0	
		Economy	20 518	Meaningful, nursing home	17	Böcker, svarade de inte mot syftet
				Nursing home	137	
				+ quality of life	39	Svarade ej mot syftet, böcker
20/2 07	Blackwell Synergy	Nursing framför alla kombinationer				
		Nursing home	27 285	Aged, meaningful, existence, experience	1894	
				Experience, meaningful, existence, elderly	610	
		Health facility environment	17 075	Nursing home	3745	
				+ meaningful	721	
				+ aged	578	
				+ existence	457	
				Nursing home, meaningful, elderly	172 (7)	Inget abstrakt, böcker, svarade ej mot syftet redan funna
				Housing for the elderly	610	
				+ aged	556	
				Housing for the elderly, elderly	610	
		Environment	227 141	Meaningful, nursing home	2184	
				+ rewarding	457	
		Music	18 268			
		Coloring agents	15 761	Meaningful, nursing home	102	
				+ aged	90	
				Nursing home, meaningful, elderly	21	Redan funna
		Color	64 692	Meaningful, nursing home	466	
				+ aged	263	
				Nursing home, meaningful, elderly	51	Inget abstrakt, böcker, svarade ej mot syftet
		Animals	216 495	Housing for the elderly	466	
				+ aged	431	
				Housing for the elderly, elderly	466	
				Nursing home	3570	
				+ meaningful	544	
				+ aged	466	
				Nursing home, meaningful, elderly	166	
		Light	278 272	Nursing home, meaningful	1455	
				+ aged	1145	
				Nursing home, meaningful, elderly	368	
		Music therapy	2172	Housing for the elderly	57	
				Nursing home	1	Svarade ej mot syftet
				+ meaningful	142	
				+ aged	121	

				Nursing home, meaningful, elderly	37 (5)	Inget abstrakt, böcker, svarade ej mot syftet
		Rewarding	39 842	Nursing home, environment, meaningful, aged	345	
				Nursing home, environment, meaningful, elderly	114 (7)	Inget abstrakt, böcker, svarade ej mot syftet, redan funna
		Quality of life	112 296	Nursing home, economy	1667	
				+ environment	1218	
				Experience, meaningful, existence, nursing home, elderly	443	
				+ rewarding	82 (2)	Inget abstrakt, svarade ej mot syftet, redan funna
				Nursing home, environment, aged	5019	
				Nursing home, environment, elderly	1820	
				Nursing home, "quality of life", environment, elderly	935	
				Nursing home, "quality of life", environment, elderly, meaningful existence	147 (2)	Inget abstrakt, svarade ej mot syftet redan funna
		Esthetics	2610	Meaningful, nursing home	15	Inget abstrakt, böcker, svarade ej mot syftet
		Economy	73 977	Nursing home	2934	
				+ meaningful	575	
				+ aged	449	
				Nursing home, meaningful, elderly	157 (1)	Inget abstrakt, böcker, svarade ej mot syftet, redan funna
				Nursing home, quality of life, aged	1344	
				Nursing home, quality of life, elderly	505	
20/2 07	Cinahl	Nursing home	22 004	Aged, meaningful, existence, experience	8 (1)	Böcker, svarade ej mot syftet, redan funna
		Health facility environment	2064	Housing for the elderly	14 (4)	Inget abstrakt, svarade ej mot syftet
				Nursing home	286	
				+ meaningful	10 (5)	Svarade ej mot syftet, redan funna
		Environment	47 992	Meaningful, nursing home	93	
				+ rewarding	7	Böcker, svarade ej mot syftet, redan funna
		Music	4143			
		Coloring agents	28	Meaningful,	0	

				nursing home		
		Color	7359	Meaningful, nursing home	7 (1)	Böcker, svarade ej på syftet
		Animals	4988	Housing for the elderly	3 (2)	Redan funna
				Nursing home	117	
				+ meaningful	5 (2)	Böcker
		Light	13 167	Nursing home, meaningful	28 (5)	Böcker, svarade ej på syftet
		Music therapy	1436	Housing for the elderly	0	
				Meaningful, nursing home	6 (2)	Böcker, svarade ej på syftet
				Nursing home	8 (2)	Redan funna
		Rewarding	1462	Meaningful, nursing home, environment	7	Svarade ej mot syftet
		Quality of life	36 757	Nursing home	37	Svarade ej mot syftet
				+ environment	9	Böcker, svarade ej mot syftet, redan funna
		Esthetics	900	Nursing home	0	
				+ meaningful	0	
		Economy	3927	Nursing home	110	
				+ meaningful	6	Böcker, svarade ej mot syftet, redan funna
				Nursing home, quality of life, elderly	30	Svarade ej mot syftet
20/2 07	PubMed	Nursing home	27 679	Nurs* and aged and meaningful and existence and experience	0	
		Health facility environment	227 060	nurs* and housing for the elderly	13 (1)	Inget abstrakt, böcker, svarade ej mot syftet
				nurs* and housing for the elderly	Gick in på artikeln Vickery K. East and West of Eden. Caregivers choose from single pet visits to Edenization. Relaterade länkar. Hittade artikeln: Animals in the nursing home. The cat Leo and the goat Schanaggli as mood bri... (Krankenpfl Soins Infirm 2002). See all related artikles. 196 (13)	Inget abstrakt, böcker, svarade ej mot syftet
		Environment	733 240	nurs* nursing home and meaningful	16	Inget abstrakt, böcker, svarade ej mot syftet
				+ rewarding	1	Svarade ej mot syftet
		Music	9117			
		Coloring agents	89 149	nurs*nursing home and meaningful	0	
		Color	79 074	nurs*nursing home and	0	

				meaningful		
		Animals	4 004 300	nurs*nursing home and rewarding	132	
				nurs*nursing home and meaningful	0	
				nurs*nursing and housing for the elderly	3	Svarade ej mot syftet, Inget abstrakt
		Light	356 795	nurs* and nursing home and meaningful	92 (1)	Inget abstrakt, svarade ej mot syftet, reviews
		Music therapy	1504	nurs* and housing for the elderly	0	
				nurs* and nursing home	47 (3)	Inget abstrakt, böcker, svarade ej mot syftet
				+ meaningful	0	
		Rewarding	4725			
		Quality of life	87 101	Nurs* and quality of life and nursing home	1174	
				+ environment	149 (1)	Inget abstrakt svarade ej på syftet, redan funna, annat språk
		Esthetics	12 488	nurs*nursing home	3	Svarade ej mot syftet
				+ meaningful	0	
		Economy	373 202	nurs*nursing home and meaningful	16 (2)	Inget abstrakt, böcker, svarade ej mot syftet
				Nursing home and esthetics	0	
				+ rewarding	4	Svarade ej mot syftet
		nurs*	469 201	Home and aged and meaningful and existence and experience	1	Svarade ej mot syftet
				nurs* housing for the elderly and animals in nursing home	196	

Inkluderade artiklar inom parentes

Artikelöversikt

Författare Land År	Titel	Syfte	Urval Datainsamlingsmetod	Genomförande Analys	Resultat	Kvalitet
Aimonino, N, Amati, D, Costa, C, Molaschi, M, Resta, D, Scarafioiti, C, Senapa, G & Stasi, M. S. Italien 2004	Pet-therapy: a trial for institutionalized frail elderly patients.	Syftet med studien var att utvärdera effekten av djurterapi på äldre personer boende på ett vårdhem.	28 äldre med kroniska ålderkrämpor fick prova på djurterapi. Djurterapin bestod av en liten katt. Ett studieprotokoll fylldes i där de äldres krämpor och åkomor följdes så som blodtryck och nutrition. Exklusionskriterierna var demens, immunologiska sjukdomar, allergier, djurfobier eller behov av komplicerad medicinsk utrustning.	Under sex veckor fick de äldre prova på djurterapi. Varje vecka hölls tre sessioner vardera en timme långa. Sessionerna hölls i allrummet där de äldre fick hålla och klappa djuret.	Depressionerna gick ner hos dem som interagerade med djuret dock var resultatet inte signifikant rent kvantitativt men en skillnad kunde ses. Även blodtrycket gick ner hos dem som tog del av djurterapin jämfört med andra som inte deltog.	21/23
Andersson, M, Edberg, A-K & Hallberg, M. Sverige 2002-2004	Old people receiving municipal care, their experiences of what constitutes a good life in the last phase of life.	Syftet med studien var att undersöka erfarenheter av aspekter som gav gott liv i sista fasen av livet kring människor över 75 år som fick omfattande vård.	Kvalitativa öppna intervjuer genomfördes med 17 personer (tio kvinnor och sju män) över 75 år boende på särskilt boende. Urvalskriterierna var att de skulle ha hjälpinsatser och vara svårt sjuka eller vårdades palliativt. Frågorna inriktade sig på nutid och vad som innebar ett gott liv för dem.	Intervjuerna analyserades med kvalitativ innehållsanalys. Texten genomlästes i sin helhet av två personer oberoende av varandra och som sedan träffades och diskuterade intrycket av texten. Meningsbärande enheter lyftes ut, kategorier och teman utvecklades och redovisades i ett resultat.	Denna studie handlade om vad äldre upplever ge dem en god livskvalitet i slutet av livet. Sex huvudkategorier beskrivs som viktiga beståndsdelar i avhandlingen. Dessa är: att bibehålla sin värdighet, att kunna njuta av de små tingen i livet, att känna sig hemma, att vara i händerna på andra men vara tvungen att anpassa sig, att ha en känsla av att fortfarande vara viktig för andra och slutligen att få avsluta livet och möta döden.	29/29

Författare Land År	Titel	Syfte	Urval Datainsamlingsmetod	Genomförande Analys	Resultat	Kvalitet
Annasamy, S, Clissett, P, Edge, R, Parumal, L & Thompson, D England 2003	Responses to the spiritual needs of older people.	Syftet var att undersöka sjuksköterskors uppfattningar av äldre personers andliga behov och omvårdnaden kring detta.	Datainsamlingsmetoden var indirekta observationer av mänskligt beteende och ett formulär. Urvalet skede av 52 registrerade sjuksköterskor som arbetade inom äldreavdelningen som gick en kurs i vård av äldre.	Formulär skickades ut till sjuksköterskorna som fick svara privat och sedan skicka tillbaka detta till forskaren. Data analyserades med innehållsanalys och klassificerades i kategorier.	Det framkom att religion och spiritualitet hade en betydande roll för patienter. Religion/spiritualitet hjälpte patienter i slutet av livet. Det framkom även att om sjuksköterskan uppmuntrade till samtal betonade med spirituella ord öppnades samtal för dialog och önsknings från patienter kom fram.	24/29
Avlund K, Johannesen A & Petersen J, Danmark 2000	Satisfaction in every day life for frail 85-year old adults: a Danish population study.	Syftet med studien var att undersöka om sociala relationer, kontinuitet, självbeslutsamhet och användning av egna resurser var associerade med meningsfullhet.	Studien är en del av en longitudinell studie av männskor födda 1914 i Glostrup, en förort till Köpenhamn. Sammanlagt valdes 404 personer ut som tidigare deltagit i studier, 243 deltog.	Alla deltagarna intervjuades i hemmet av en terapeut. Intervjuerna baserades på: utvärderingar av hur den äldre kunde klara sig funktionellt, meningsfullhet i livet, sociala relationer, aktivitets baserade liv, användning av hemtjänst och sociala omständigheter som emotionella förändringar och formellt stöd. Data analyserades med fyra olika logistiska regressions analyser.	I studien framkom att äldre personer oftare känner meningsfullhet i det dagliga livet när de är upptagna med något, har vänner hos sig, känner sig kapabla att ta hand om sig själv, inte lever ensamma och inte nyligen mist en närstående eller vän.	27/29

Författare Land År	Titel	Syfte	Urval Datainsamlingsmetod	Genomförande Analys	Resultat	Kvalitet
Cipriani J, Fisher G & Velde B.P, USA, 2003	Resident and therapist views of animal-assisted therapy: Implications for occupational therapy practice.	Syftet med studien var att beskriva uppfattningar av äldre boende och terapeuter angående djurterapi.	Datainsamlingen skede med hjälp av tre kvalitativa fallstudier. Den första genomfördes med en fenomenologisk forskningsdesign där intervjuer med sex terapeuter och tre assistenter till dessa genomfördes. I den andra studien intervjuades två personer i palliativ vård samt två sjuksköterskor som observerade de boendes deltagande. Den sista studien inkluderade anställda inom psykiatriska boenden, boende för personer med utvecklingsstörningar och sju stycken vårdhem där olika program erbjudits.	Den första studien analyserades genom att intervjuerna genomlästes och sammanfattades. Den andra studien analyserades med innehållsanalys där meningsbärande enheter togs ut. Den tredje studien analyserades med hjälp av Morse and Fields metod.	Resultaten från de tre studierna presenteras i tre olika avsnitt. Den första studien beskriver terapeuters synpunkter på djurterapi. Den andra studien beskriver från de boendes perspektiv hur djur i vården påverkar deras liv. I den sista studien besvaras frågan huruvida djurterapi är det samma som arbetsterapi. Det framkom att djur på ett särskilt boende bidrog och detta resulterade till att äldre kände större mening i tillvaron.	20/29
Clements-Cortès, A. Kanada 2004	The use of music in facilitating emotional expression in the terminally ill.	Syftet med studien var att undersöka om musik kunde minska depressiva symptom, socialisation, öka kommunikationen och självkänslan, stimulera minnet och stimulera till livsåterblick och till avslappning.	Studien genomfördes på särskilda boenden för äldre. Både kommunala boenden och sjukhus där det fanns olika program för rehabilitering och neurologiska åkommor, långtidssjuka samt palliativ vård inkluderades. Studien bestod av tre olika fall där tre olika patienter fick musiksessioner och observerades.	Observatören skrev ner viktiga händelser som inträffade under sessionerna och detta sammanställdes sedan i ett resultat.	Artikeln beskrev att användning av musiksessioner minskade depressiva symptom, ökade socialisationen och kommunikationen samt självkänslan. Musiksessionerna stimulerade även till bättre minne, livsåterblick genom att de äldre upplevde minnen av musik. Många kände sig även avslappnade under sessionerna.	20/29

Författare Land År	Titel	Syfte	Urval Datainsamlingsmetod	Genomförande Analys	Resultat	Kvalitet
Downs, M, Hubbard, G, MacDonald, C, Murphy, J & Tester, S, Skottland 2004	What does quality of life mean for frail residents?	Syftet med denna studie var att förstå vad äldre personer själva ansåg vara livskvalitet.	Observationer och intervjuer utfördes på fyra olika boende. Sammanlagt deltog 52 äldre personer i studien. Ungefär hälften av dem var så pass klara att de kunde intervjuas på tillfredställande sätt resterande observerades och samtalades med.	Observationerna utfördes i perioder på två timmar i omgångar under cirka sex månader. Intervjuerna och observationerna videospelades och viktiga aspekter iaktogs och sammanställdes i ett resultat.	Fyra undergrupper hittades och de var: självkänsla, vårdmiljö, relationer och aktiviteter. Exempel under de olika undergrupperna togs upp på vad som kunde ge de äldre en meningsfull tillvaro även negativa exempel togs upp.	21/29
Edberg, A-K, Hellström, Y & Persson, G. Sverige 2003	Quality of life among older people receiving help from informal and/or formal helpers at home or special accommodations.	Syftet med studien var att beskriva och jämföra livskvalitet bland personer över 75 år som fick ADL-hjälp från formella eller informella hjälpare och som bodde hemma eller på särskilt boende. Syftet var också att jämföra detta utifrån socialt nätverk och sociodemografiska fakta hos äldre samt undersöka olika faktorer som påverkade livskvaliteten.	Det var 1248 äldre människor mellan 75 och 104 år varav 72.5 % var kvinnor som deltog i studien. De deltagande blev indelade i grupper efter vilken form av hjälp de fick och efter vart de bodde. Urvalet var randomiserat stratifierat. Exklusionskriterier var de som inte ville delta, demens, orkeslöshet, svår sjukdom eller inte svarade på alla frågor. Vissa intervjuades per telefon andra intervjuades hemma med öppna frågor.	Studien analyserades med Chi-2 test för att jämföra den insamlade datan mellan de som bodde hemma och de som bodde på särskilda boenden när datan var på en nominal skala. Kruskal-Wallis test analyserade data som var på ordinalskala samt på intervall skala även Mann Whitney U-test användes. One-Way Anova test användes när livskvalitet skulle analyseras.	Studien visade att de som bodde på särskilt boende ofta var äldre kvinnor som var änkor. Vidare behövde de som bodde på särskilt boende mer hjälp och hade sämre livskvalitet jämfört med de som bodde hemma. De som hade ett stort socialt nätverk hade bättre livskvalitet.	22/23

Författare Land År	Titel	Syfte	Urval Datainsamlingsmetod	Genomförande Analys	Resultat	Kvalitet
Edvardsson J.D, Rasmussen P. H. & Sandman P-O, Sverige 2002	Meanings of giving touch in the care of older patients: becoming a valuable person and professional.	Syftet med studien var att hitta mening med att ge taktmassage i omvårdnaden av äldre patienter.	Datainsamlingen skede genom att fråga deltagare om deras uppfattning om hur massagen upplevts och hur det var att ge massage till någon. För att intervjuaren skulle komma ihåg detaljer användes en återkopplings teknik. Intervjuer skedde på 12 särskilda boenden i Sverige gjordes.	Intervjuerna skede i enskilda rum av en av författarna. Informationen analyserades med en fenomenologisk- hermeneutiskt metod influerat av Ricoeur.	Resultaten visade att ge taktmassage till äldre gav en transformerande upplevelse, där den som gav massagen upplevde sig som en värdefull person för den äldre. Den som fick massagen fann en ny styrka i det vardagliga livet.	28/29
Edvardsson, J. D, Sandman, P- O & Rasmussen, B. Sverige 2001-2003	Sensing an atmosphere of ease: a tentative theory of supportive care settings.	Syftet med studien var att konstruera en teoretisk förståelse för processen som ger en stöttande omgivning på boendet.	Data samlades in från tre olika boende och andra vårdinrättningar. För att få en större bredd på resultatet var vårdinrättningarna väldigt olika från varandra. Från personalen deltog 38 personer som hade olika befattningar. Av vårdtagarna var det 34 som deltog. Slutligen var det elva "signifikanta andra" med i studien. Data samlades in via observationer och intervjuer.	Datan samlades in under nästan 2 år. Intervjuerna varade mellan 25 och 70 minuter. Observationerna varade i 10 till 30 minuter. Data fortsatte att samlas in till mättnad uppnåts. Studien analyserades med grounded theory. Meningsbärande enheter togs ut och grupperades och omgrupperades under hela studiens gång.	Resultatet visade att om en känsla av en stöttande omgivning fanns infann sig en känsla av lättnad. Fem kategorier hittades, de var: att känna sig välkommen i miljön, känna igen sig i sin omgivning, skapa och bibehålla sociala relationer i omgivningen, uppleva en vilja att hjälpa till i omgivningen och känna trygghet i omgivningen.	27/29

Författare Land År	Titel	Syfte	Urval Datainsamlingsmetod	Genomförande Analys	Resultat	Kvalitet
Gerdner, L. A. USA 2005	Use of individualized music by trained staff and family, translating research into practice.	Syftet med denna pilotstudie var att undersöka effekten av individualiserad musik när den läggs fram av utbildad personal och familj för att hantera aggressivitet.	I studien deltog åtta dementa kvinnor med en ålder på 77 till 95 år som bott på boendet mellan fyra månader och upp till 12 år. Inklusionskriterierna var att de ej skulle lida av smärta eller infektioner samt att de kunde höra normal samtalsvolym. De skulle även ha bott på hemmet i minst sex veckor. Personerna som inkluderades skulle ligga mellan tre och sju på GDS-skalan. Slutligen skulle de ha en närstående som kunde delge information om vilken musiksmak den äldre hade.	Kvinnorna fick lyssna på musik dagligen i cirka 30 minuter. Vid analyseringen användes VAS-skalan för att bedöma på en skala från ett till tio hur aggressiviteten hos de äldre ändrades. Innehållsanalys med kodning användes.	Studien beskrev effekten av musik och det framkom att den ledde till meningsfulla interaktioner mellan de boende och även andra personer. Det framkom även att aggressiviteten sjönk och musiken upplevdes som lugnande. Aktiviteten hos de äldre ökade under tiden de lyssnade till musiken i form av att klappa takt, sjunga och dansa.	24/29
Gústafsdóttir, M & Hjaltadóttir, I. Island 2000	Quality of life in nursing homes: perception of physically frail elderly residents.	Syftet var att avslöja de faktorer som ger en meningsfull tillvaro för fysiskt svaga men klara äldre personer boende på särskilt boende och öka förståelsen för fenomenet livskvalitet på dessa boenden.	Studien baserades på en hermeneutisk fenomenologisk metod. Studien genomfördes på två boenden med mellan 60 och 80 platser med blandade avdelningar. Enhetschefen hjälpte till att välja ut klara män och kvinnor. Sex kvinnor och två män mellan 76-93 år valdes ut.	De utvalda personerna intervjuades två eller tre gånger under en tre månaders period. Intervjuerna var mellan 30 och 60 min långa och alla bandades och antecknades. Vid analysen tog forskarna ut de fyra intervjuer som bäst styrkte deras resultat för att ytterligare förstå fenomenet. Författarna har sedan diskuterat sina fynd mellan varandra. Meningsbärande enheter har plockats ut där olikheter och likheter har plockats ut från de enskilda fallen. De fyra resterande intervjuerna lästes sedan igenom för att utöka förståelsen.	I resultatet hittades fyra huvudkategorier med respektive subkategorier som besvarade syftet. I stort beskrev studien olika faktorer som bidrog till livskvalitet för äldre boende på ett särskilt boende. Exempel på detta var att känna sig trygg och väl omhändertagen.	28/29

Författare Land År	Titel	Syfte	Urval Datainsamlingsmetod	Genomförande Analys	Resultat	Kvalitet
Herzberg, S.R. USA 1993-1994	The impact of the social environment on nursing home resident.	Syftet var att utforska processen som ligger till grund för formationen av den sociala miljön samt effekten av den sociala miljön för de boende på särskilt boende.	Inklusionskriterier var att deltagarna skulle bo på ett särskilt boende, på en avdelning av två. På första våningen hade de boende blivit bedömda som socialt kapabla och hade inga tecken på agitationer eller tecken på demens men som ändå var i behov av ADL hjälp. Den andra våningen inkluderade äldre som behövde mycket hjälp, vård eller språklig/psykisk terapi. Exklusionskriterier var de som hade kognitiva bortfall med kommunikations svårigheter.	Över en period på sex månader genomfördes ostrukturerade intervjuer med totalt 20 boende. Tio på vardera våning. Sammanlagt intervjuades 15 boende en gång och fem boende blev intervjuade två gånger. Intervjuerna blev bandade. Intervjuerna analyserades med innehållsanalys. Forskarna använde sig av grounded theory som metod vid analysen. Intervjuaren frågade sedan systematiskt efter information kring den sociala miljön.	I resultatet framkom det att den sociala miljön utgjorde en stor del i att ha en meningsfull tillvaro på det särskilda boendet. Studien tar upp både negativa och positiva aspekter kring den sociala miljön på särskilda boenden.	27/29
Isola, A & Åstedt-Kurki, P. Finland 1996	Humour as experienced by patients and nurses in aged nursing in Finland.	Syftet med studien var att beskriva humorns roll på äldreboende upplevt av de äldre personerna själva och dels att beskriva befintligheten av och meningen med humorn i omvårdnaden.	Data kom från boende på ålderdomshem och sjuksköterskor. Totalt inkluderades 63 personer varav 31 var boende på två ålderdomshem. De var mellan 65 och 95 år gamla. Sex av dem var män och 25 var kvinnor. Sjuksköterskorna var kvinnor mellan 22 och 57 år. Arbetslivserfarenheten varierade mellan 0 och 34 år. Data samlades in med hjälp av ostrukturerade intervjuer med öppna frågor för de äldre. För sjuksköterskorna användes essay-type som var ostrukturerade med öppna frågor.	Studien inleddes med en litteraturstudie. Data från intervjuerna skrevs ned ordagrant och sedan lyftes meningsbärande enheter ut. Båda forskarna analyserade datan samtidigt. Genom att samla in data från både boende och från sjuksköterskorna hoppades forskarna få en bredare syn på fenomenet humor.	Enligt de äldre personerna som blev intervjuade fanns det humor på äldreboendet men det förekom sällan. Vissa av de äldre fann humor när de pratade med varandra, såg på TV, läste eller gick ut. Barriärer för humor var att sjuksköterskan hade lite tid, att vårdtagaren hörde dåligt samt hade svårigheter med att tala. Vissa upplevde depression och för dem var det svårt att finna humor och glädje i det vardagliga livet. Vissa äldre sa att skratt förlängde deras liv och lättade på smärtor och känslor av glädjelöshet. Atmosfären på hela boende var påverkat av sjuksköterskans egna välbefinnande och humör.	24/29

Författare Land År	Titel	Syfte	Urval Datainsamlingsmetod	Genomförande Analys	Resultat	Kvalitet
Kaiser, L., Keilman, L., McGavin, L., Spence, L. J & Struble, L. USA 2002	A dog and a "happy person" visiting nursing home residents.	Syftet med studien var att ta reda på om äldre personer boende på äldreboende, reagerade olika på om det var en person som var icke dömande, och inte tvungen att komma dit jämfört med en hund som besökte dem.	Både en hund och "en glad person" som inte var dömande eller tvungen besökte sex äldre personer boende på ett äldreboende. Det undersöktes om de äldre flyttade närmare besökaren, klappade eller log. Fem av sex av deltagarna slutförde studien. Inkluderingskriterierna var att de äldre inte hade någon form av demens, kunde sitta i tio minuter och kunde använda åtminstone en arm.	De äldre besöktes tre gånger, en gång av "den glada personen", en gång av hunden och en gång för uppföljning och intervjuer. Besöken varade i fem minuter och videofilmades. Observationerna som filmats matades in i ett dataprogram som sedan automatiskt förvandlade informationen till text. Observationerna som noterades var icke verbala så som leende, klappande eller flytta sig närmare. Samma person genomförde alla observationerna.	Båda besöken uppskattades av de äldre dock klappades hunden mer än "den glada personen". De äldre log oftare då hunden kom på besök, men efteråt sa de att båda besöken betydde lika mycket.	24/29
Kyung, R. S., Mi, Y. K & Young, H. K. Korea 2000	Study on the lived experience of aging	Syftet med studien var att ta reda på hur det upplevs att åldras för personer mellan 40 och 80 år.	En kvalitativ studie med djupintervjuer med 34 personer mellan 40 och 80 år varav 19 var kvinnor och resten var män. Intervjuerna varade i en till en och en halv timme och genomfördes mer än en gång.	Den insamlade data analyserades med en fenomenologisk metod. Allt skrevs ned och sedan togs den meningsfulla informationen som var återkommande ut. Innan studien genomfördes gjordes en litteraturstudie.	Artikeln presenterar fem olika hörnstenar som beskriver känslan av att åldras och hur känslan förändras vid stigande ålder. De fem hörnstenarna var, kroppsliga förändringar, nedåtgående spiral av perspektivet av att åldras, accepterande av inskränkningarna och gränserna som tillkommer med åldrandet, känslor av nostalg och hopp samt bibehållande av livet genom harmoni.	24/29

Författare Land År	Titel	Syfte	Urval Datainsamlingsmetod	Genomförande Analys	Resultat	Kvalitet
Morrison Calvert, M. USA 1988	Human-pet interaction and loneliness: a test of concepts from Roy's adaption model.	Syftet med studien var att undersöka till vilken utsträckning en intervention med ett djur i miljön reducerar ensamhet på särskilda boenden.	Studien genomfördes genom hypotesprövning. Urvalet inkluderade 65 boende från två olika särskilda boenden med djur- boende program och två boenden med "besök av djur" program. Urvalet delades upp i två grupper efter hur mycket de själv ansåg sig interagera med djuret. Inklusionskriterier var att de äldre skulle vara mentalt klara. Data samlades in genom bland annat en demografisk enkät samt en specifik fråga angående hur mycket personen interagerade med djuret.	Efter studien tagit plats fick de äldre själva berätta om hur de upplevt djurprogrammen i intervjuer som spelades in på band och analyserades därefter med kvantitativa analysmetoder.	I resultatet beskrivs att de äldre som hade ett djur boende på hemmet kände sig mindre ensamma än de som endast fick tillfälliga besök av djur.	22/23
Nyström, A & Segesten, K. Sverige 1994	On sources of powerlessness in nursing home life	Syftet med studien var att beskriva inverkan av maktmekanismer på ett boende samt att undersöka de äldres upplevelse av makt eller hjälplöshet.	Observationer gjordes på två olika boenden. Äldre som fick vara med skulle vara över 65 år, mentalt stabila, och klara (fullt medvetna om sin situation och identitet) samt kunna kommunicera. Slutligen blev det 24 personer med en åldersvidd mellan 73 till 101 år som deltog. Även ostrukturerade intervjuer genomfördes med personalen på ett av de två boendena.	Studien varade i sex månader. Observationerna blev nedskrivna flera gånger under dagen men vissa blev även videofilmade. Händelser och reaktioner blev registrerade, även ansiktsuttryck och gester eller beteende blev nedtecknade. Detta följdes senare upp med direkta frågor. Observationerna och anteckningarna samt filmspelningarna från intervjuerna skrevs ner, kodades och analyserades. Inkommande data blev jämförd med gammal data. Kategorier och mönster noterades. Funna teman presenterades och bekräftades av sjuksköterska, enhetschef samt lärare från sjuksköterskeutbildningen.	Artikeln beskrev samspelet mellan personal och äldre boende på ett särskilt boende. Många äldre kände sig maktlösa och att de saknade inflytande över sina liv. En del tyckte dock att det var skönt att få lov att vara beroende av hjälp och ha tillgång till detta. Observatorerna såg att det ofta förekom ett kärleksfullt och nära förhållande mellan personal och de boende.	25/29

Författare Land År	Titel	Syfte	Urval Datainsamlingsmetod	Genomförande Analys	Resultat	Kvalitet
Voelkl, J. 2003	Examination of nursing home environment: are residents engaged in recreation activities?	Syftet med studien var att undersöka hur personalen och de boende utnyttjade boendets miljöer, utrymmen, omgivning och huruvida personalen erbjöd de äldre att delta i aktiviteterna i de gemensamma utrymmena.	En enhet inom ett större vårdkollektiv studerades. Just denna enhet valdes ut eftersom det här fanns tillgång till certifierad personal med specialistutbildning inom terapeutisk aktivitet/förströelse. Vid tillfället för studien fanns 42 äldre personer boende på hemmet varav 90 % var kvinnor och resten män. Medelåldern var 90 år.	Vid blandade tillfällen spritt över en vecka observerade utbildade observatörer de boendes samt personalens uppförande i vårdhemmets miljöer. De hade fokus på tre olika grupper: De äldre, vårdpersonalen och "aktivitetspersonalen". Den insamlade data sorterades i grupper utefter vem som observerats, vad denne gjorde vid tidpunkten för observationen samt vilken syssla denna utförde.	Artikeln beskrev ur olika personalstyrkors åsikter, hur de äldre anpassade sig till livet på hemmet, hur de olika utrymmena användes och hur de äldre använde tiden. Exempel gavs på hur de gemensamma utrymmena kunde göras bättre för de äldre så att de skulle användas mer och så att de äldre skulle känna sig mer hemma.	23/29